

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi terveydensuojelulakia. Muutokset koskisivat suoritettavan valvonnan maksullisuutta. Toiminnanharjoittajilta perittäisiin jatkossa veroluonteinen vuotuinen valvonnan perusmaksu niistä toimipaikoista ja toiminnoista, joiden käyttöönotosta tai aloittamisesta toiminnanharjoittajalla on velvollisuus ilmoittaa tai jotka edellyttävät hyväksyntää. Maksu olisi määrältään 150 euroa. Eräät toiminnanharjoittajat, joiden toiminta on pieni-
muotoista, jäisivät kuitenkin maksuvelvollisuuden ulkopuolelle. Esityksellä myös täsmennettäisiin, mitkä toiminnanharjoittajat olisivat velvollisia ilmoittamaan toimipaikkojen käyttöönotosta ja toimintojen aloittamisesta. Lisäksi lain muutoksenhakusäännöstä päivitetäisiin vastaamaan yleislainsäädännön muutoksenhakua koskevia uudistuksia.

Esityksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa terveydensuojeluvalvonnan ja elintarvikevalvonnan perusmaksuja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022 samaan aikaan kuin elintarvikelain vastaavaa säännöstä valvonnan perusmaksusta aletaan soveltaa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
2.1 Lainsäädäntö	5
2.2 Käytäntö	6
2.3 Nykytilan arviointi	8
3 Tavoitteet	9
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	9
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	9
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	10
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	10
4.2.1.1 Kuntataloudelliset vaikutukset	10
4.2.1.2 Yritystaloudelliset vaikutukset.....	11
4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	12
4.4 Ympäristövaikutukset	13
4.5 Yhteiskunnalliset vaikutukset	13
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	13
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	13
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	13
6 Lausuntopalaute.....	14
6.1 Lausunnoissa esiin tuodut näkökannat.....	14
6.2 Lausuntopalautteen huomioiminen	20
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	21
8 Toimeenpano ja seuranta	30
9 Voimaantulo	30
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	30
LAKIEHDOTUS	33
Laki terveydensuojelulain muuttamisesta	33
LIITE	35
Velvollisuus ilmoittaa toimipaikan käyttöönotosta tai toiminnon aloittamisesta sekä velvollisuus suorittaa valvonnan perusmaksu.....	35
LIITE	39
RINNAKKAISTEKSTI.....	39
Laki terveydensuojelulain muuttamisesta	39

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Terveydensuojelulain (763/1994) tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen. Lain tavoitteena (1 §) on myös ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa. Terveydensuojeluviranomaisen tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö.

Terveydensuojelulain mukaista valvontaa toteutetaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen tekemällä suunnitelmallisella ja terveyshaittaepäilyihin perustuvalla valvonnalla. Terveydensuojeluviranomainen valvoo suunnitelmallisella ennakkovalvonnalla laissa säädettyjä ilmoitusvelvollisia kohteita. Viranomaisen tekemistä tarkastuksista peritään kunnan taksan mukainen maksu siten kuin terveydensuojelulaissa säädetään. Ilmoitusmenettelyä ja suunnitelmallista valvontaa on kevennetty 11.11.2016 voimaan tulleella lailla terveydensuojelulain muuttamisesta (942/1996) sekä tämän myötä valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman päivittämisellä. Maksullisuutta koskevan sääntelyn uudistamisella pyritään edistämään kuntien toimintavapautta palvelujen järjestämisessä siten, että yksityiskohtaisesta resurssien ohjaamisesta voitaisiin siirtyä tavoiteltujen tulosten ohjaamiseen.

Vuoden 2015 hallituksen strategisessa ohjelmassa todettiin, että lupa- ja valvontaviranomais-toiminnassa siirrytään kohti kustannusvastaavuutta. Lakeina, joissa voitaisiin siirtyä kustannusvastaavuuteen, mainittiin esimerkkinä elintarvikelaki ja terveydensuojelulaki.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon lakeja ovat elintarvikelaki (297/2020), eläinlääkintähuoltolaki (920/2009), terveydensuojelulaki (763/1994) ja tupakkalaki (549/2016). Ympäristöterveydenhuollon valvontaa toteuttavat ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista annetun lain (410/2009) mukaiset kuntien tai kuntien yhteistoiminta-alueiden valvontayksiköt, joissa on vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat henkilöresurssit.

Suomen Kuntaliitto ry ja kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt ovat esittäneet, että ympäristöterveydenhuollon lakeja yhdenmukaistettaisiin, jotta niiden ohjaus ja soveltaminen olisi helpompaa ja käytännöt saataisiin valtakunnallisesti yhdenmukaisemmaksi.

1.2 Valmistelu

Esitysehdotus on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä lain soveltamisen kannalta keskeisten viranomaisten kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriön elintarvikelaiksi ja laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (MMM019:00/2020)¹ valmistelussa mukana

¹ Hallituksen esitys eduskunnalle elintarvikelaiksi ja laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_3+2021.pdf

HE 140/2021 vp

olleet terveydensuojelulain valvontamaksuja koskevat säännökset on mainitun esityksen lausuntokierroksen jälkeen siirretty esityksestä sosiaali- ja terveysministeriön erilliseen valmisteluun. Erillisessä valmistelussa on lisätty esitykseen lain liite, jossa on täsmennetty veroluontoisen valvontamaksun perimisen perustana olevaa terveydensuojelulaissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta. Ilmoitusvelvollisuutta edellytetään eräiden toimintojen osalta, vaikkakaan toiminnosta ei perittäisi esim. toiminnan pienimuotoisuuden takia valvonnan perusmaksua.

Esitys on ollut lausunnolla 3.6–2.7.2021 välisen ajan lausuntopalvelu.fi-palvelussa. Säädösvalmistelun kuulemisohjeiden mukaan (<http://kuulemisopas.finlex.fi/>) kirjallisten lausuntojen antamiseen varataan aikaa vähintään kuusi viikkoa ja laajoissa hankkeissa vähintään kahdeksan viikkoa. Lausuntoaikaa on aihetta pidentää, jos se ajoittuisi yleiseen lomakauten. Lausuntoaika voi perustellusta syystä olla edellä mainittua lyhyempi. Lausuntoaika on ollut neljä viikkoa, koska esitys on jo aiemmin ollut elintarvikelain kokonaisuudistuksen aiempien valmisteluvaiheiden yhteydessä lausunnolla (HE 262/2018 vp ja HE 3/2021 vp).

Esityksestä on pyydetty lausunnot maa- ja metsätalousministeriöltä, valtionvarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, oikeusministeriöltä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, Ruokavirastolta, Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, Itä-Suomen aluehallintovirastolta, Lapin aluehallintovirastolta, Lounais-Suomen aluehallintovirastolta, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta, Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta, Ahvenanmaan ympäristö- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksesta, Espoon seudun ympäristöterveydeltä, Eteläkärjen ympäristöterveydeltä, Etelä-Satakunnan ympäristötoimistolta, Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymältä, Haapaveden kaupungilta, Haminan kaupungilta, Helsingin kaupungin ympäristöpalveluilta, Hyvinkään kaupungilta, Hämeenlinnan kaupungilta, Imatran seudun ympäristötoimelta, Inarin ja Utsjoen ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelta, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä, JIK Peruspalveluliikelaitoskuntayhtymältä, Jyväskylän seudun ympäristöterveydeltä, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä, Kalajoen kaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelta, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollolta, Keski-Savon ympäristötoimelta, Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta, Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimistolta, Koillis-Lapin ympäristöterveydenhuollolta, Kotkan ympäristöterveydenhuollon palveluyksiköltä, Kouvolan kaupungilta, Kuopion kaupungilta, Kuusamon, Posion ja Taivalkosken ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun yhteistoiminta-alueelta, Lahden kaupungilta, Lappeenrannan seudun ympäristötoimelta, Laukaan ympäristövalvonnalta, Liedon kunnan ympäristöpalveluilta, Lohjan ympäristöterveyspalveluilta, Länsirannikon ympäristöyksiköltä, Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnalta, Mikkelin Seudun Ympäristöpalveluilta, Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitokselta, Oulunkaaren ympäristöpalveluilta, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio:lta, Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeltä, Pietarsaaren Kaupungilta, Pohjoisen Keski-Suomen Ympäristötoimelta, Pohjois-Karjalan Ympäristöterveydeltä, Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymältä, Porin kaupungilta, Porvoon kaupungilta, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ympäristöterveyskeskukselta, Raision kaupungilta, Rauman kaupungilta, Riihimäen seudun terveyskeskuksen kuntayhtymältä, Rovakaaren ympäristöterveydenhuollolta, Salon kaupungilta, Sastamalan seudun sosiaali- ja terveyspalveluilta, Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuollolta, Siilinjärven ympäristöterveyspalveluilta, Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymältä, Tampereen kaupungilta, Tervon kunnalta, Tunturi-Lapin ympäristöterveydenhuollolta, Turun ympäristöterveydeltä, Uudenkaupungin, Vaasan ja Laihian ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelta, Vantaan kaupungilta, Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta, Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistys ry:ltä, Matkailu- ja Ravintoalapalvelut MaRa ry:ltä, Suomen Eläinlääkäriliitto ry:ltä, Suomen Vesilaitosyhdistys ry:ltä, Suomen Vesiosuuskuntienliitto ry:ltä, Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry:ltä, Ympäristöterveys Pirteva:lta ja Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry:ltä.

Esitys on käsitelty kuntatalouden ja – hallinnon neuvottelukunnassa 17.8.2021.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa: <http://valtio-neuvosto.fi/hankkeet> (hankenumero STM184:00/2020).

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Lainsäädäntö

Terveydensuojelulaki

Terveydensuojeluvalvonnasta säädetään terveydensuojelulaissa. Terveydensuojeluun liittyvistä viranomaistehtävistä huolehtii lain mukaan kunnan tai ympäristöterveydenhuollon yhteistointialueen tehtävään määräämä monijäseninen toimielin alaisine viranhaltijoineen.

Ilmoituksenvaraisten tai hyväksymistä edellyttävien toimintojen valvonta perustuu viranomaisen tekemään valvontasuunnitelmaan sekä vireille tulleisiin terveyshaittaepäilyihin. Terveydensuojelun valvontasuunnitelma laaditaan kunnassa tai ympäristöterveydenhuollon yhteistointialueella. Valvontasuunnitelma on laadittava siten, että valvonta on laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää. Valvontasuunnitelmassa tulee ottaa soveltuvin osin huomioon keskusvirastojen laatimat ympäristöterveydenhuollon ja terveydensuojelun valtakunnalliset valvontaohjelmat. Riskiarvioinnin perusteella kunta määrittää valvontakohteisiin toimeenpantavan säännöllisen valvonnan tarpeen. Valvontasuunnitelman mukaisesta suunnitelmallisesta valvonnasta kunta perii tarkastuskohtaisen maksun.

Terveydensuojeluviranomainen voi tehdä suunnitelmallista ennakoivalvontaa terveydensuojelulain nojalla ilmoituksen tehneisiin kohteisiin. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi terveydensuojeluviranomainen tekee valvontaa terveyshaittaepäilyjen johdosta. Terveyshaittaepäilyjen johdosta valvontaa tehdään myös muihin kuin suunnitelmallisen valvonnan kohteisiin, kuten esimerkiksi asuntoihin.

Voimassa olevan lain mukaan kunnan on perittävä suunnitelmallisesta valvonnasta toiminnanharjoittajalta käsittelemistään ilmoituksista ja hakemuksista sekä kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta, tutkimuksista ja myöntämistään todistuksista hyväksymänsä taksan mukainen maksu. Terveyshaittaepäilyihin liittyvistä muista tarkastuksista ja muista suoritteista, kuten mittauksista, näytteenotosta ja muista vastaavista selvityksistä voidaan periä maksu ensimmäistä tarkastusta lukuun ottamatta. Vesiepidemiat selvitetään kunnan omalla kustannuksella.

Ympäristöterveydenhuolto

Ennen vuonna 2016 toteutettua valvonnan osittaisuudistusta keskusvirastojen valtakunnallisissa valvontaohjelmissa esitettiin vaatimuksia teoreettisesti lasketusta valvontatarpeesta kohderyhmittäin. Vaatimukset olivat lähtökohtaisesti huomattavasti suuremmat kuin se, mitä kunnat pystyivät käyttävissä olevilla resursseilla toteuttamaan. Keskimäärin alle puolet valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesta suunnitelmallisesta valvonnasta voitiin toteuttaa lisäämättä kunnan valvontaviranomaisen resursseja merkittävästi. Valtiontalouden tarkastusvirasto otti tuloksellisuustarkastuskertomuksessaan, Ympäristöterveydenhuolto 07/2014, esille ongelman, jossa valtio ohjaa ja asettaa tavoitteet, mutta kunnat rahoittavat valvonnan. Tarkastuskertomuksessa todettiin, että ympäristöterveydenhuoltoa ohjataan epärealistisilla valvontatavoitteilla. Tarkastus-

kertomuksessa todettiin, että paikallista valvontaa kyetään kuitenkin resursseihin nähden toteuttamaan kohtuullisen hyvin, vaikka valtakunnallisen valvontaohjelman mukaisen suunnitelman tavoitteisiin ei ole aina päästy. Terveystensuojelulain 11.11.2016 voimaan tulleella muutoksella muutettiin terveystensuojelulain ilmoitusvelvollisuuteen ja suunnitelmalliseen valvontaan liittyviä säännöksiä muun muassa kumoamalla kuntien valvontasuunnitelman sisältöön liittyviä paikallisia säännöksiä. Näin lisättiin kuntien harkintavaltaa valvonnan toteuttamisessa.

Terveystensuojeluvalvontaan liittyvät maksut peritään kunnissa nykyisin suoriteperusteisesti. Tarkastaja käy kohteessa, minkä jälkeen kunta perii maksun tarkastuksesta hyväksymänsä taksan mukaisesti. Tarkastukseen katsotaan kuuluvaksi tarkastukseen valmistautuminen, tarkastusaika ja tarkastuspöytäkirjan kirjoittaminen. Myös toiminnanharjoittajan tekemän ilmoituksen tai hakemuksen käsittelystä peritään erillinen maksu. Viranomaisen antama ohjeistus, koulutus, tiedottaminen taikka muut vastaavat toimenpiteet eivät kuulu nykyisin maksullisuuden piiriin.

Aiemmin voimassa olleen tupakkalain (693/1976) mukaan kunta peri elinkeinonharjoittajilta hyväksymänsä taksan mukaisia maksuja kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista ja näytteenotosta. Lisäksi kunta peri tupakkatuotteiden myyntiluvan hakijalta myyntiluvasta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun sekä myyntiluvan haltijalta vuosittaisen myyntipistekohtaisen valvontamaksun. Tarkastuksia ja näytteenottoa koskevat maksut sekä myynnin vuotuinen valvontamaksu olivat valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan veroluontoisia maksuja, mitä kuvataan hallituksen esityksessä eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 15/2016 vp, s. 50–51). Sääntely ei kuitenkaan vastannut verolaille asetettuja vaatimuksia. Vuonna 2016 voimaan tulleessa tupakkalaissa myynnin vuotuisesta valvontamaksusta säädetään siten, että sääntely täyttää aiempaa selvemmin verolle perustuslaissa säädetyt edellytykset. Maksua ei enää peritä valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista tai näytteenotosta, vaan kaikki tupakkalain mukaisen valvonnan kustannukset katetaan vuotuisista valvontamaksuista saatavilla tuloilla.

Elintarvikelain kokonaisuudistuksessa on säädetty elintarvikevalvontaan vastaavanlainen vuosittainen valvonnan perusmaksu kuin tässä esityksessä ehdotetaan. Elintarvikelain suunnitelmallisen valvonnan kohteilta peritään vuosittainen 150 euron valvonnan perusmaksu ja tarkastuksista taksan mukaiset tarkastusmaksut, joilla maksujen määrää suhteutetaan valvontatarpeeseen. Vuosittaisesta valvonnan perusmaksusta on vapautettu yleishyödylliset yhteisöt ja kyläkaupat sekä toimijat, jotka harjoittavat pienimuotoista toimintaa EU-lainsäädännön nojalla annettujen kansallisten säännösten mukaisesti. Uuden elintarvikelain 72 §:ää, jossa säädetään kunnan suorittamasta elintarvikevalvonnasta vuosittain perittävästä valvonnan perusmaksusta, aletaan soveltaa 1.1.2022 lukien.

2.2 Käytäntö

Terveystensuojelu

Terveystensuojelun valvontakohteita tarkastettiin vuonna 2019² kylpylöitä ja uimahalleja 348 kpl, yleisiä uimarantoja 1 334 kpl, sosiaali- ja terveystensuoministeriön asetuksen (1352/2015) mukaisia talousvettä toimittavia laitoksia 520 kpl, pieniä talousvettä toimittavia laitoksia 154 kpl, oppilaitoksia 1 061 kpl, päiväkoteja 1 125 kpl ja kauneushoitoloita, tatuointi- ja lävistyspalveluja 605 kpl. Yhteensä tarkastuksia tehtiin terveystensuojeluvalvonnassa 12 313 kpl 9 675 eri

² Terveystensuojeluvalvonnan tilastotiedot ovat vuodelta 2019, koska koronapandemia on vaikuttanut vuoden 2020 terveystensuojeluvalvontaan, eivätkä nämä tiedot kuvaa valvonnan tavanomaista tasoa.

HE 140/2021 vp

toimipaikkaan. Suunnitelmallisia tarkastuksia edellä mainituista oli 62 %. Tarkastukset kirjataan ympäristöterveydenhuollon yhteiseen kohdetietojärjestelmään (VATI-järjestelmä). Suunnitelmallisen terveydensuojeluvalvonnan valvontakohteiden lukumääräarviot on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Terveydensuojelun suunnitelmallisen valvonnan kohteiden lukumääräarviot

Toiminta	Lukumäärä (arvio)
Hotellit, hostellit, huoneistohotellit, motellit ja matkustajakodit	1 500
Lomakeskusten ja leirintäalueiden majoitushuoneistot	550
Majoituskasarit	20
Muut majoitustilat, kuten aamiaismajoitus, asuntolat, yömajat ja vastaanottokeskukset	1 000
Yleisölle avoimet kuntosalit ja liikuntatilat	2 500
Yleisölle avoimet saunat (pääkäyttötarkoitus)	650
Kylpylät, uimahallit, maauimalat sekä suuret yleisölle avoimet uimarannat.	1 000
Muut yleisölle avoimet uimarannat	1 500
Päiväkodit	4 500
Ryhmäperhepäiväkodit	400
Lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämisaika	2 200
Koulut ja oppilaitokset	3 300
Tehostettu palveluasuminen ja laitoshoido	2 850
Ensi- ja turvakodit	60
Lastensuojelulaitokset	600
Solariumpalvelut	300
Ihoa rikkovat toiminnot ja erityistä hygieniaa edellyttävät kauneushoitolat	4 700
Suuret talousvettä toimittavat vedenjakelualueet	1 500
Pienet talousvettä toimittavat vedenjakelualueet	1 000

Terveydensuojelulain mukaista valvontaa tehtiin vuonna 2019 noin 240 henkilötyövuotta (htv), josta suunnitelmallisen valvonnan osuus on ollut työpanoksesta noin 30 %. Suunnitelmallisen valvonnan kohteisiin kohdistuu kuitenkin myös ei-suunnitelmallista valvontaa, joten näihin kohteisiin kohdistuva kokonaistyöpanos on edellistä suurempi. Terveydensuojeluun käytetty työpanos oli noin 45 % ympäristöterveydenhuollon valvontahenkilöstön työpanoksesta (VTO 2017). Terveydensuojeluvalvonnasta aiheutuvat kustannukset ovat arviolta noin 20 miljoonaa euroa. Terveydensuojelun valvonnasta peritään valvontamaksuja noin 2,1 miljoonaa euroa, eli noin 10–15 % valvonnan kokonaiskustannuksista.

Terveydensuojeluvalvonnan valvontamaksut ovat perustuneet valvottavan kohteen tarkastamiseen kuluvaan työaikaan ja muihin kuluihin siten, että esimerkiksi kahden tunnin tarkastuksesta peritään noin 100–150 euron maksu. Tarkastusajat ovat 0,5–16 tuntia riippuen kohteesta ja tarkastukseen tarvittavasta ajasta. Kohteita tarkastetaan tiheimmillään noin 2–3 kertaa vuodessa ja harvimmillaan noin 5 vuoden välein taikka vain terveyshaittaepäilyjen perusteella. Kunta tai ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue voi päättää valvontakohteeseen liittyvän terveydellisen riskin perusteella, miten ja kuinka usein suunnitelmallista valvontaa tehdään.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon vuotuiset kustannukset kunnille ovat yhteensä noin 85–115 miljoonaa euroa. Ympäristöterveydenhuollon toimijoilta peritään valvontamaksuja n. 10 miljoonaa euroa, eli noin 10 % kokonaiskustannuksista katettiin maksutuotoilla. Valvontamaksujen jälkeä kuntien maksettavaksi jää ympäristöterveydenhuollossa noin 50–70 miljoonaa euroa. Terveystoimintajärjestelyvalvonnassa toiminnanharjoittajilta perittävästä maksusta arviolta noin puolet on kunnan sisäistä laskutusta, sillä suuri osa terveydensuojelun valvontakohteista on kunnan ylläpitämiä, kuten uimahallit, uimarannat, koulut ja päiväkodit.

Valvontamaksuissa on eroja valvontayksiköiden välillä, koska maksuista päätetään kunnissa ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla. Ympäristöterveydenhuollon maksut vaihtelevat valvontayksiköittäin siten, että esimerkiksi suurten vesilaitosten ilmoituksista peritään vuosittain noin 300–1 000 euron maksu ja pienistä kohteista, kuten kauneushoitoloista noin 100–300 euroa noin neljän vuoden välein. Maksujen pitää vastata enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Valvontayksiköt ovat arvioineet tuntitaksan olevan noin 40–80 euroa.

2.3 Nykytilan arviointi

Ympäristöterveydenhuollon valvontaa ohjataan valtakunnallisesti lainsäädännön lisäksi keskusvirastojen (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ja Ruokavirasto) laatimilla valvontaohjelmilla, joissa kuvataan muun muassa valvonnan periaatteita, painopistealueita ja valvontatarvetta.

Ympäristöterveydenhuollon lakeja muutettiin vuonna 2006 siten, että ympäristöterveydenhuollon keskusviranomaisten tulee laatia ympäristöterveydenhuollon yhteinen valvontaohjelma, joka ohjaa keskusviranomaisten omien toimialakohtaisten valvontaohjelmien laatintaa. Lisäksi kuntien tulee laatia kunkin lain mukainen oma kunnallinen valvontasuunnitelma, jotka yhdistetään kunnassa yhteiseksi ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaksi. Valvontasuunnitelman laatimisessa tulee ottaa soveltuvin osin huomioon valtakunnallinen valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti. Samassa yhteydessä edellä mainittujen lakien mukaisten kuntien toimeenpanemien suoritteiden maksullisuutta laajennettiin siten, että kuntien tulee periä maksu edellä mainittuun valvontasuunnitelmaan sisältyvistä säännöllisistä tarkastuksista, näytteentoista ja tutkimuksista.

Uudistuksen tavoitteena oli yhdenmukaistaa keskusviranomaisten toimeenpanemaa kuntien valvonnan ohjausta sekä parantaa ympäristöterveydenhuollon valvonnan suunnitelmallisuutta. Lisäksi tavoitteena oli turvata kunnan ympäristöterveydenhuollon voimavaroja nykyistä paremmin. Ympäristöterveydenhuollon valvonnan maksullisuuden laajentamista pohtinut työryhmä esitti muistiossaan (STM työryhmämuistio 2003:30), että suunnitelmallisen valvonnan maksullisuudella tulnaisiin keräämään 60 % valvonnan kustannuksista toiminnanharjoittajilta.

Valvonnan maksullisuus on nykyisen lainsäädännön mukaan sidottu suunnitelmalliseen valvontaan siten, että suunnitelmallisesti tehdystä tarkastuksesta voidaan laskuttaa tuotantokustannuksiin perustuva maksu kunnan hyväksymän taksan mukaisesti.

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöön tehdyt muutokset eivät ole johtaneet toivottuun maksukertymään. Valvonnassa peritään pieniä ja yksittäisiä maksuja, joiden maksutuotot jäävät vaatimattomiksi, noin 10 % valvonnan kokonaiskustannuksista.

Suunnitelmallisen valvonnan suoritteiden maksullisuus voi ohjata kuntia osaltaan myös tekemään niitä valvontasuoritteita, joista maksu voidaan periä. Koska maksuja on voitu periä erityisesti tarkastuksista, ei ohjauksen ja neuvonnan sekä muiden ei-maksullisten valvontakeinojen rooli valvonnan välineenä ole kehittynyt riittävästi. Valvonnan maksullisuuden tulisi ohjata valvontaa siten, että käytettäisiin kulloinkin vaikuttavinta ja tarkoituksenmukaisinta valvonnan muotoa.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa kuntien terveydensuojeluvalvonnan kustannusvastaavuutta ja yhdenmukaistaa ympäristöterveydenhuollon lakeja valvonnan maksullisuudessa. Maksulla turvataan kunnan toimintakykyä siten, että kunnalla on paremmat mahdollisuudet tehokkaaseen valvontaan ja palvelun tarjoamiseen ja sitä kautta edistetään valvonnan yhdenmukaisuutta valtakunnallisesti.

Lisäksi on tarkoituksena edistää kuntien toimintavapautta palvelujen järjestämisessä siten, että maksullisuus mahdollistaisi käyttämään valvonnan keinoja nykyistä monipuolisemmin. Myös terveydensuojelulain ilmoitusvelvollisuutta täsmennettäisiin tarkkarajaisemmaksi.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Ehdotuksen lähtökohtana olisi kattaa vuosittaisella valvonnan perusmaksulla sellaisen suunnitelmallisen valvonnan kuluja, jonka suoriteperusteista taksoittamista olisi vaikea määrittää tai johon suoriteperusteinen maksu ei muutoin soveltuisi. Vuosittaiseen perusmaksuun sisältyviä valvontatoimenpiteitä olisivat esimerkiksi toiminnanharjoittajalle tarjottava koulutus ja annettu ohjeistus sekä talousveden, uimaveden ja allasveden valvontaan liittyvien valvontatutkimusohjelmien, seurantakalenterien ja näytteenottosuunnitelmien laatiminen sekä esimerkiksi vesiepidemioiden selvittämiseen liittyvä työ. Hallintolaissa (434/2003) maksuttomaksi säädetystä asiointineuvonnasta aiheutuneet kustannukset katettaisiin edelleen toimintamenomomentilta.

Ulkopuolisten asiantuntijoiden tekemät valvontaa tukevat toimenpiteet laskutettaisiin kuitenkin erikseen, kuten esimerkiksi näytteiden analysoinnin laskuttaisi laboratorio yleensä suoraan toiminnanharjoittajalta ja toimeksiannon saaneen ulkopuolisen asiantuntijan tekemät tutkimukset laskuttaisi ulkopuolinen asiantuntija suoraan toiminnanharjoittajalta tai viranomaisen välityksellä toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Suunnitelmallisen valvonnan maksullisuuden lähtökohtana olisi se, että valvontaan liittyvien maksujen määrä vastaisi likimain valvonnasta aiheutuneita kustannuksia, mutta maksun ei edellytettäisi vastaavan täsmällisesti vain kyseisen kohteen tarkastamisesta aiheutuneita kustannuksia niin kuin nykyisin.

Muun kuin suunnitelmallisen valvonnan maksut perittäisiin vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa laissa siten, että ne määritettäisiin kunnan taksassa ja maksut vastaisivat enintään valvonnan tuottamisesta aiheutuneita kuluja.

Terveydensuojelulain suunnitelmallisesta valvonnasta perittäisiin jatkossa kunnan taksan mukaan valvontamaksujen lisäksi vuosittainen valvonnan perusmaksu. Valvonnan perusmaksu olisi kiinteä 150 euroa lain liitteessä mainituille suunnitelmallisen valvonnan piiriin kuuluville toimintoille ja se perittäisiin vuosittain. Ilmoitusten ja hakemusten käsittelystä, tarkastuksista, asiakirjatarkastuksista, näytteenotoista ja tutkimuksista perittäisiin kunnan hyväksymän taksan

mukainen maksu, joka olisi suhteutettu tarkastukseen käytettävään aikaan. Näin riskialttiimmat valvontakohteet, joihin kohdistuu eniten valvontatarvetta, maksaisivat valvonnasta yhä eniten ja vähäriskisemmät sekä ne, jotka omavalvonnallaan panostavat terveysriskien hallintaan, voisivat säästää valvontamaksuista. Täten toiminnanharjoittajan, joka on terveydensuojeluvalvonnan perusmaksuvelvollinen, maksettavaksi tulisi vuosittain vähintään esityksellä ehdotettu 150 euron perusmaksu.

Valvonnan perusmaksun ulkopuolelle jäisivät sellaiset pienimuotoiset toiminnanharjoittajat, joille vuosittainen valvonnan perusmaksu olisi ilmeisen kohtuuton suhteessa toiminnasta syntyvään valvonta- ja ohjaustarpeeseen. Valvonnan perusmaksun ulkopuolelle jäisivät esimerkiksi kauneudenhoitoon liittyvät toiminnot, pienimuotoinen majoitustoiminta ja pienet uimarannat. Lisäksi valvonnan perusmaksun ulkopuolelle jäisivät lain 13 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen ilmoituksenvaraiset toiminnot, joilta terveydensuojeluviranomainen on oman harkintansa perusteella edellyttänyt terveydensuojeluilmoitusta. Näiltä kaikilta perittäisiin kuitenkin valvonnasta kunnan taksan mukaiset suoriteperusteiset valvontamaksut.

Lisäksi ehdotetaan täsmennettäväksi myös terveydensuojelulain ilmoitusvelvollisuutta koskevaa 13 §:ää, jotta ilmoitusvelvollisuus ja siihen liittyvä valvonnan perusmaksuvelvollisuus olisivat tarkemmin määriteltävissä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Kuntataloudelliset vaikutukset

Voimassa oleva lainsäädäntö edellyttää valvontamaksujen perimistä. Vaikka valvontamaksut on otettu käyttöön kaikissa kunnallisissa valvontayksiköissä, maksukertymä on jäänyt verrattain pieneksi. Vaikka ympäristöterveydenhuollon valvonnalla on pitkä historia, valvonnan maksullisuus on suhteellisen uusi asia, mikä on ollut osaltaan syynä kuntien varovaiseen laskuttamiseen. Tarkastuskohtaiset maksut ovat pieniä ja maksukertymä heikosti ennakoitavissa. Kunnat eivät ole aina myöskään laskuttaneet kunnallisia toimijoita, mikä on osaltaan vähentänyt maksukertymää. Terveydensuojeluvalvonnassa kunnan sisäisen laskutuksen osuuden on arvioitu olevan noin puolet maksukertymästä.

Terveydensuojeluvalvonnasta aiheutuvat vuotuiset kustannukset ovat arviolta noin 20 miljoonaa euroa. Valvontamaksuilla katetaan tällä hetkellä vain noin 10–15 % terveydensuojelun valvonnan kaikista kustannuksista. Muutoin valvontaa tehdään verovaroin. Toisaalta suuri osa nimenomaan terveydensuojelulain mukaisista valvontakohteista on ollut kunnan omaa toimintaa, jolloin valvontamaksut ovat olleet tulonsiirtoa momentilta toiselle, eivätkä ne tältä osin varsinaisesti ole lisänneet kunnan kokonaistuloja. Tästä huolimatta maksut ovat osaltaan turvanneet ympäristöterveydenhuollon taloudellista asemaa kunnan sisäisessä rahanjaossa.

Kunnan taloussuunnittelussa ja rahatoimen hoidossa keskeinen tekijä on ennakoitavuus, mikä luo edellytykset pitkäjänteiselle toiminnalle. Kiinteä vuosittainen perusmaksu helpottaisi osittain taloussuunnittelua ja yhteistoiminnan järjestämistä valvonnan perusmaksun puitteissa. Kunnan talouden kokonaisuuden kannalta on lisäksi huomattava, että tehokkaasti ja monipuolisesti hoidetulla valvonnalla terveyshaittojen ennaltaehkäisy saattaa merkitä huomattavia säästöjä esimerkiksi home- ja kosteusvaurioiden sekä talous- ja uimavesiepidemioiden torjunnassa. Esityksellä ei laajenneta kunnan terveydensuojeluvalvonnan nykyisiä tehtäviä.

HE 140/2021 vp

Vuonna 2019 terveydensuojelulain valvonnasta perittiin maksuja yhteensä noin 2,1 miljoonaa euroa. Suunnitelmallisen valvonnan osuus maksuista oli noin 1,9 miljoonaa euroa (n. 90 % maksuista) ja muun kuin suunnitelmallisen valvonnan maksujen osuus oli noin 0,2 miljoonaa euroa (n. 10 % maksuista).

Ehdotettujen muutosten myötä terveydensuojelun suunnitelmallisen valvonnan maksutulojen arvioidaan kasvavan noin 3 miljoonalla eurolla noin 5 miljoonaan euroon, josta kunnan sisäistä laskutusta arvioidaan olevan noin 1,5 miljoonaa euroa. Valvonnan perusmaksun laskutuskulujen arvioidaan olevan noin 0,2–0,4 miljoonaa euroa. Valvonnan perusmaksun myötä maksullisuuden arvioidaan kattavan noin 50 % terveydensuojelun suunnitelmallisen valvonnan kuluista, mikä mahdollistaisi valvonnan toteuttamisen nykyistä kattavammin. Myös toiminnanharjoittajien omavalvonnan tukeminen, terveyshaittojen ennaltaehkäisemiseksi tehtävä työ ja eri valvontakeinojen soveltaminen helpottuisivat. Terveydensuojelulain valvonnan toimintaedellytysten parantaminen mahdollistuisi, jos mainitut tulokertymät käytettäisiin kunnassa terveydensuojeluvuoluvuontaan.

Esitysehdotuksella parannettaisiin terveydensuojeluvuoluvuonnasta perittyjen maksujen kustannusvastaavuutta. Lähtökohtaisesti jo nykyisenkin lainsäädännön nojalla vuodesta 2006 lukien valvonnan kustannukset ovat kuuluneet elinkeinonharjoittajien maksettaviksi. Ennen tätä valvonta järjestettiin pääasiassa verovaroin. Kunnat ovat myös elinkeinopoliittisista syistä voineet subventoida alueensa elinkeinonharjoittajia, mikä on havaittavissa suhteellisen pieninä maksukertyminä ja tuntitaksoina.

Valvontamaksut ovat olleet tähän asti verrattain pieniä (keskimäärin 240 euroa/valvontakohte). Suurimmat terveydensuojelulain nojalla suunnitelmallisesti valvottavat kohteet ovat talousvettä toimittavat laitokset, uimarannat sekä kylpylät ja uimahallit. Tällaisten kohteiden vuosittaiset maksut ovat olleet keskimäärin noin 400–1 000 euroa vuodessa. Muiden kohteiden maksut ovat olleet tätä pienempiä riippuen valvontatarpeesta. Kuitenkin esimerkiksi koulujen ja oppilaitosten valvonta voi toisinaan työllistää hyvinkin paljon erityisesti sisäilmaongelmatilanteissa. Kauneudenhoitolan tai muun ihon käsittelyn valvontamaksu on ollut noin 100–200 euroa/tarkastus ja kyseiset kohteet tarkastetaan noin 3–4 vuoden välein. Nämä pienimuotoiset toiminnot vapautettaisiin vuotuisesta valvonnan perusmaksusta.

4.2.1.2 Yritystaloudelliset vaikutukset

Ehdotuksen lähtökohtana olisi kattaa vuosittaisella valvonnan perusmaksulla sellaisen suunnitelmallisen valvonnan kuluja, jonka suoriteperusteista taksoittamista olisi vaikea määrittää tai johon suoriteperusteinen maksu ei muutoin soveltuisi. Vuosittaiseen perusmaksuun sisältyviä valvontatoimenpiteitä olisivat esimerkiksi toiminnanharjoittajalle tarjottava koulutus ja esimerkiksi terveyshaittojen ehkäisyyn tähtäävä asiantuntija-apu toiminnan suunnittelun yhteydessä sekä talousveden, uimaveden ja allasveden valvontaan liittyvien valvontatutkimusohjelmien, seurantakalenterien ja näytteenottosuunnitelmien laatiminen sekä esimerkiksi vesiepidemioiden selvittämiseen liittyvä työ.

Ulkopuolisten asiantuntijoiden tekemät valvontaa tukevat toimenpiteet laskutettaisiin kuitenkin erikseen, kuten esimerkiksi näytteiden analysoinnin laskuttaisi laboratorio yleensä suoraan toiminnanharjoittajalta ja toimeksiannon saaneen ulkopuolisen asiantuntijan tekemät tutkimukset laskuttaisi ulkopuolinen asiantuntija suoraan toiminnanharjoittajalta taikka viranomaisen kautta toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

Suunnitelmallisen valvonnan maksullisuuden lähtökohtana olisi se, että valvontaan liittyvien maksujen määrä vastaisi likimain valvonnasta aiheutuneita kustannuksia, mutta maksun ei edellytettäisi vastaavan täsmällisesti vain kyseisen kohteen tarkastamisesta aiheutuneita kustannuksia niin kuin nykyisin.

Muun kuin suunnitelmallisen valvonnan maksut perittäisiin vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa laissa siten, että ne määriteltäisiin kunnan taksassa ja maksut vastaisivat enintään valvonnan tuottamisesta aiheutuneita kuluja.

Yrityskohtaiset maksut kasvaisivat valvonnan perusmaksun verran, eli 150 euroa vuodessa, mikäli viranomaisten tarkastustoiminta ja kuntien taksat pysyisivät vastaavina kuin aiemmin. Yrityksiltä perittäisiin valvonnan perusmaksuja arviolta noin miljoona euroa vuodessa. Näin ollen valvonnan perusmaksuvelvollisilta toiminnanharjoittajilta perittävien maksujen kokonaismäärä kasvaisi. Valvonnan perusmaksun myötä viranomaisten mahdollisuudet lisätä haittoja ennaltaehkäisevää ohjausta esimerkiksi toiminnan suunnittelun yhteydessä oletetaan kuitenkin vähentävän pitkällä tähtäimellä terveyshaittojen poistamiseen liittyviä kuluja ja yleistä tarkastustarvetta sekä mahdollistavan tarkastustoiminnan kohdentamisen aikaisempaa enemmän vain riskikohteisiin. Tämän ennustetaan vähentävän sellaisten kohteiden maksutaakkaa, joissa ei ole havaittu merkittäviä ongelmia.

Ne toiminnanharjoittajat, joihin ei kaikkina vuosina kohdistu suoria tarkastustoimenpiteitä, hyötyisivät valvontajärjestelmästä kuitenkin siten, että heillä olisi mahdollisuus saada viranomaisen ohjausta oman toimintansa tueksi. Lisäksi toiminnanharjoittajat hyötyvät siitä, kun viranomaisen valvoo, että kukaan ei saa kilpailuetua terveydensuojeluun liittyvien velvoitteiden laiminlyönnistä. Toimiva valvontajärjestelmä vaikuttaa myös toimialan yleiseen maineeseen.

Esitysehdoituksessa poistettaisiin ilmoitusvelvollisuuden piiristä kokoontumistilojen ohessa olevat saunat sekä muut kuin erityistä hygieniää edellyttävät kauneushoitolat. Näitä valvottaisiin jatkossa vain terveyshaittaepäilyjen johdosta, eikä näiltä siten perittäisi suunnitelmalliseen valvontaan liittyviä valvontamaksuja.

Esitysehdoituksen myötä verkkoalustoilla tarjottava pienimuotoinen lyhytaikainen majoitustoiminta tulisi ilmoitusvelvollisuuden piiriin silloin, kun majoitukseen on hankittu tai varattu erillinen tila, eikä tila ole yksityishenkilön omassa käytössä. Tämä muutos yhdenmukaistaisi kyseisen toiminnan sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) mukaisen majoitustoiminnan valvontaa silloin, kun verkkoalustoilla tarjottava pienimuotoinen majoitustoiminta tosiasiallisesti vastaisi ammattimaista majoitustoimintaa.

4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Terveydensuojelulain toimeenpanon ja sen perusteella tehtävän viranomaisvalvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja haittoja ennaltaehkäisevää. Säännöllisen valvonnan tulee olla hyvin suunniteltua, riskiperusteisesti kohdennettua ja käytettävissä oleviin resursseihin nähden monipuolista ja mahdollisimman vaikuttavaa.

Esitysehdoituksella turvattaisiin kunnan mahdollisuutta ylläpitää ympäristöterveydenhuollon valvontaa tehostamalla valvonnan maksullisuuden toteutumista ja parantamalla maksukertymän ennakointia. Valvonnan resursseja voitaisiin täten kohdentaa jatkossa myös entistä selkeämmin niihin valvontatoimenpiteisiin ja -keinoihin, joiden vaikuttavuus on mahdollisimman hyvä.

Esitysehdotuksen myötä verkkoalustoilla tarjottava pienimuotoinen lyhytaikainen majoitustoiminta tulisi ilmoitusvelvollisuuden piiriin silloin, kun majoitukseen on hankittu tai varattu erillinen tila, eikä tila ole yksityishenkilön omassa käytössä. Tämä muutos lisää viranomaisten työmäärää. Vastaavasti esitysehdotuksella kevennetään valvontatarvetta kokoontumistilojen ohessa olevien saunojen ja muiden kuin erityistä hygieniaa edellyttävien kauneushoitoloiden osalta.

4.4 Ympäristövaikutukset

Esityksellä arvioidaan olevan positiivinen vaikutus elinympäristön terveellisyyteen. Valvontamaksuja koskeva muutos ohjaisi valvontaa nykyisestä tarkastussuoritteisiin ohjaavasta maksullisuudesta kohti monipuolisempaa, eri valvonnan keinoja hyödyntävään valvontaan, minkä oletetaan lisäävän valvonnan vaikuttavuutta myös haittojen ennaltaehkäisyssä. Ehdotus antaisi taloudellisen mahdollisuuden hyödyntää entistä paremmin muita valvonnan keinoja niissä tilanteissa, joissa tarkastustoiminta ei ole välttämättä tehokkain valvonnan muoto, vaan tehokkain tapa olisi esimerkiksi toimintaan liittyviin riskeihin vaikuttaminen jo toiminnan suunnitteluvaiheessa.

4.5 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Viranomaisten velvollisuutena on omilla toimillaan varmistaa, että toiminnanharjoittajat täyttävät heitä koskevat velvoitteet. Toiminnanharjoittajan ensisijaisesta velvollisuudesta omavalvonnan toteuttamiseen säädetään jo voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä. Valvonnan kehittämisellä tuetaan näitä periaatteita muun muassa parantamalla viranomaisten resursseja ja mahdollisuuksia tukea toiminnanharjoittajien omavalvontaa myös muutoin kuin vain tarkastustoiminnalla.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksen valmistelussa on ollut myös esillä vaihtoehto, jossa terveydensuojelun valvontamaksujen perimistä olisi jatkettu suoriteperusteisesti siten kuin voimassaolevassa laissa säädetään ottaen huomioon terveydensuojelun valvontakohteiden monimuotoisuus sekä hankalat rajapinnat sen suhteen, mitkä valvontakohteet kuuluvat ilmoitusvelvollisuuden ja siihen liittyvän valvonnan perusmaksun piiriin. Tällöin valvonnan maksukertymä pysyisi nykyisellä varsin pienellä tasolla. Lisäksi valvonnan maksullisuuden periaate olisi tällöin erilainen kuin muissa ympäristöterveydenhuollon laeissa, elintarvikelaissa ja tupakkalaissa.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Terveydensuojelulain mukaisen valvonnan maksullisuus muissa maissa

Terveydensuojelulain mukainen valvontamaksujärjestelmä ei ole yleinen Euroopassa. Useimmissa maissa ei valvontamaksuja kerätä lainkaan. Jos valvontamaksuja kerätään, ne liittyvät usein toimiluvan tai rekisteröinnin maksullisuuteen tai terveydensuojelurikkomukseen liittyvään seuraamukseen.

Ruotsi

Ruotsissa on lähes samanlainen valvontamaksujärjestelmä kuin Suomessa. Ympäristö- ja terveydensuojelulaissa (Miljöbalken) säädetään, että kunnan valvontaviranomainen voi periä maksun suorittaessaan valvontaa.

Valvontataksan määrittelyn ja laskutavan ohjeistaa Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), joka on Suomen Kuntaliitto ry:tä vastaava elin. Valvontamaksun määräytyminen perustuu omakustannushintaan. Valvontamaksu kohdistuu ilmoitus- ja hyväksymismenettelyyn sekä itse valvontaan. Taksa voi rakentua tuntitaksaan perustuvana tai riskinarviointiin pohjautuvana vuosimaksuna. SKR ohjeistaa laskentamenettelyt, joiden mukaan valvontamaksu määräytyy. Vuosimaksun ohella voi olla myös tuntitaksaan perustuva valvontamaksu kohteille, joita ei säännöllisesti tarkasteta.

Maksun kerääminen ei ole pakollista vaan kukin kunta voi päättää, kerääkö se maksuja vai ei. Käytännössä kaikki kunnat eivät kerää valvontamaksuja. Valvontamaksuja keräävissä kunnissa valvontaa on voitu tehostaa ja kehittää.

Norja

Myös Norjassa on lähes vastaava terveydensuojelun valvontajärjestelmä kuin Suomessa. Laissa kansanterveystyöstä (Lov om folkehelsearbeid) on säädetty ympäristöterveysvalvonta kunnan tehtäväksi. Norjassa on samantyyppinen terveydensuojeluun liittyvä ilmoitus- ja luvanvaraisuus kuin Suomessa. Ilmoitusvelvollisia tai luvanvaraisia toimintoja ovat muun muassa koulut, päiväkodit, uimahallit, tatuointiliikkeet, kauneushoitolat ja solariumit.

Terveydensuojeluviranomaiset voivat tehostaa antamiaaan määräyksiä uhkasakoilla ja terveystarkastuksista voidaan myös määrätä maksettavaksi sakko.

6 Lausuntopalaute

Lausuntopalaute on saatu maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, Ruokavirastolta, Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, Itä-Suomen aluehallintovirastolta, Lounais-Suomen aluehallintovirastolta, Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta, Helsingin kaupungilta (ympäristöterveysyksikkö), Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä, Keski-Pohjanmaan kuntayhtymältä, Kuopion kaupungilta, Kouvolan kaupungilta, Lappeenrannan seudun ympäristötoimelta, Oulun seudun ympäristötoimelta, Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolta, Pohjois-Karjalan kuntayhtymästä, Porin kaupungilta, Porvoon kaupungilta, Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimelta, Tampereen kaupungilta, Vantaan kaupungilta, Suomen Kuntaliitto ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:ltä, Suomen Eläinlääkäriliitto ry:ltä, Eläinlääkärihygienikkojen Yhdistys ry:ltä, Suomen Vesilaitosyhdistys ry:ltä ja Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry:ltä.

Lausuntoja annettiin yhteensä 31 kappaletta.

6.1 Lausunnoissa esiin tuodut näkökannat

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ollut lausuttavaa.

Oikeusministeriö ehdottaa täsmennettäväksi lain 50 §:n 2 momenttia siten, että momentista selkeästi ilmenee, että valvonnan perusmaksu peritään nimenomaisesti vuosittain. Oikeusministeriö esittää myös tarkennuksia 56 §:n muutoksenhakua koskeviin säädöksiin mm. 3 momentin poistamista turhana.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että yliopistolain 3 §:n 2 mom. mukaan yliopistoille on varattava niitä koskevaa lainsäädäntöä valmisteltaessa tilaisuus lausua asiasta. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö tuo lausunnossaan ilmi, että se ei ole varma ehdotetun 13 §:n muutoksen edullisuudesta 13 §:n 1 mom. 3-kohdassa tarkoitetuille oppilaitoksille. Se ei myöskään pidä tarpeellisena lisätä kulttuuritiloja ilmoitusvelvollisuuden piiriin niiden pieneksi arvioidun terveyshaittariskin vuoksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää esityksen liitettä perusteluteksteineen pienimuotoisen majoitustoiminnan sääntelyn nykytilaa selkeyttävänä. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että säännösten soveltamista tulisi selkeyttää tilanteisiin, joissa loma-asunnot, -huoneistot ja -mökkit ovat osan vuodesta omistajan omassa käytössä ja osan ajasta tarjolla vuokralle välityspalvelusivustojen kautta. Esityksen 50 §:n osalta työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että riskiperusteisuuden lisääminen valvonnassa on itsessään reilun kilpailun näkökulmasta positiivinen ja kannatettava muutos. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää tarkennettavan ehdotetussa 50 §:n perusteluissa niukasti arvioituja muutoksen varsinaisia vaikutuksia valvontamaksujen kohteeksi tulevaan yritystoimintaan.

Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan, että valvonnan maksullisuuden tulisi ohjata valvontaa siten, että käytettäisiin kulloinkin vaikuttavinta ja tarkoituksenmukaisinta valvonnan muotoa. Lisäksi se toteaa, että valvontamaksuilla ei pitäisi pyrkiä kattamaan asiointineuvonnasta viranomaiselle aiheutuvia kustannuksia, vaan hallintolaissa maksuttomaksi säädetystä asiointineuvonnasta aiheutuneet kustannukset tulisi kattaa toimintamenoista. Valtiovarainministeriö edelleen katsoo, että siirtymä suoritusmaksuvelvollisuudesta veroluontoisuuteen on omiaan vähentämään viranomaisen kustannusseurantaa ja tietoisuutta tuottamiensa tuotteiden kustannuksista. Valtiovarainministeriö esittää, että kuntataloudellisten vaikutusten arviointia tulisi täydentää. Esityksen 50 §:n osalta valtiovarainministeriö kritisoi, että valvonnan veroluontoisen perusmaksun lisäksi erilaisista tarkastuksista ja selvityksistä peritään toimenpidekohtaisia suoritmaksuja kunnan taksan mukaisesti. Esityksen 50 a §:n osalta valtiovarainministeriö puolestaan esittää, että veroluontoisessa maksussa tulisi euromääräisen maksun sijasta harkita maksun määräytymisen perusteiden ottamista lakiin, jotta sen muuttaminen kustannusten muuttuessa olisi helpommin toteutettavissa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) kannattaa vuosittaista valvontamaksua sekä toiminnanharjoittajien omavalvonnan tukemisen vahvistamista. Valvira ehdottaa myös tarkentavia huomioita niin terminologiaan kuin esityksen sisältöön. Esityksen 13 §:ään ehdotetaan muun muassa selvennettävän toiminnan ja tilojen suhdetta viranomaisvalvonnassa sekä tarkennettavan ilmoitusvelvollisuutta tilanteessa, jossa samassa toimipaikassa toimii useampi toiminnanharjoittaja.

Ruokavirasto kannattaa yleisesti lakiehdotuksen tavoitteita yhtenäistää terveydensuojelun ja elintarvikevalvonnan perusmaksuja koskevaa sääntelyä ja on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota erityisesti näiden lakien eroavaisuuksiin. Ruokavirasto huomauttaa esityksen 50 §:ään liittyen, että elintarvikelaissa näytteenotto sisältyy toimijoilta perittävään vuosimaksuun, kun tässä esityksessä näin ei ole. Esityksen 50 a §:n osalta Ruokavirasto kannattaa toiminnan keskeyttämistä ja päättymistä koskevien ilmoitusten käsittelyn maksuttomuutta. Ruokavirasto esittää lisättäväksi esityksen 50 a §:ään elintarvikelain kanssa yhdenmukaisesti myös kulut, jotka

liittyvät lainsäädännön valmisteluun. Esityksen 50 c §:n osalta se puolestaan toteaa, että ehdotettu oikaisuvaatimus eroaa elintarvikelaista ja selventää, onko tarkoituksena, että valvonnan perusmaksua koskevasta oikaisuvaatimusajasta säädetään sekä esityksen 50 c §:ssä että 56 §:ssä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto korostaa, että esityksen mukainen ilmoitusvelvollisuuden täsmentäminen tarkkarajaisemmaksi yhdenmukaistaa valvontaa valtakunnallisesti ja vähentää parhaimmillaan tulkinnanvaraisuutta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto esittää tarkennusehdotuksia muun muassa väliaikaisesti toimivaa tilapäistä toimintaa koskevaan määrittelyyn. Myös yleisten altaiden ilmoitusvelvollisuudessa nähdään tarkennustarvetta. Esityksen 50 b §:n osalta taas ehdotetaan pohdittavaksi, pitäisikö lainsäädännöllä mahdollistaa ja mahdollistaako esitetty pykälä kunnalle periä maksun toiminnanharjoittajalta, jos tämä on laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuutensa.

Itä-Suomen aluehallintovirasto pitää ehdotuksen tavoitteita ja päämääriä tarkoituksenmukaisina sekä perusteltuina. Esitetyn 13 §:n 1 mom. 3-kohdan osalta Itä-Suomen aluehallintovirasto ehdottaa, että lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvä toiminta voitaisiin ulottaa koskemaan laajemmin vastaavaa toimintaa sillä perusteella, että vastaavanlaista toimintaa voidaan järjestää myös muille väestöryhmille. Esitettyä 50 §:n valvonnan perusmaksua pidetään hyvänä uudistuksena, maksun suuruutta kohtuullisena sekä valvonnan perusmaksusta vapauttamista koskevaa linjausta perusteltuna. Aluehallintovirasto huomauttaa myös mahdollisesta esityksen tuomasta riskistä, että valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista saatetaan joutua irrottamaan resursseja perusmaksuun sisältyviin tehtäviin. Asiakirjatarkastusta koskevaan esityksen kirjaukseen puolestaan ehdotetaan täsmennettävän, miten se eroaa hallinnollisesta selvittämisestä. Lisäksi Itä-Suomen aluehallintovirasto pitää epäselvänä, miten viranomaisen valvontatoimet, kokonaisarviointiin tähtäävät selvitystoimet sekä tarkastuskertomusten tai määräysten valmistelu tulkittaisiin suhteessa viranomaisten oikeuteen periä taksan mukaisia maksuja.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto kannattaa ehdotusta. Esityksen 50 a §:n 1 mom. osalta Lounais-Suomen aluehallintovirasto ehdottaa tarkennettavan, että tarkoitetaanko laissa suunnitelmallista vai mitä tahansa tarkastusta, näytteenottoa ja tutkimusta. Esityksen liitteen osalta se puolestaan toteaa, että esityksen perusteluissa kuvattuja toimintoja olisi hyvä ottaa laajemmin mukaan taulukkoon. Edelleen esitetyn 13 §:n 1 mom. 3-kohdassa ja ehdotetun liitetaulukon välillä koetaan epäselvyyttä 'opetuksen järjestämispaiikka' termin osalta. Näiden lisäksi aluehallintovirasto ehdottaa, että pienet alle 10 m³ päivässä vettä toimittavat vesilaitokset olisi myös hyvä lisätä taulukkoon, vaikka niiltä ei valvonnan perusmaksua perittäisiinkään.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto esittää useita täsmennyksiä esityksen sisältöön sekä terminologiaan. Se toteaa muun muassa, että muitakin kuin esityksessä mainittuja maksullisia valvontatoimenpiteitä, kuten ilmoituksen käsittelyn yhteydessä tehtyjä tarkastuksia koskevat täsmennykset tulisi lisätä asiayhteyteen. Esityksen 13 §:n osalta Pohjois-Suomen aluehallintovirasto korostaa, että valvonnan perusmaksun tarkkarajaisuuden tulisi olla selkeä, jotta ilmoitusvelvollisuuteen liittyneitä tulkintaongelmia voitaisiin välttää. Perusteluihin ehdotetaan myös tarkennettavaksi, että ilmoitusvelvollisuus koskee myös ajallisesti rajattua vastaavaa toimintaa ilmoitusvelvollisten osalta, eikä pelkästään opetustoimintaa. Lisäksi 'maauimala' -termiä ehdotetaan tarkennettavan. Esityksen 13 §:n 1 mom. 5-kohdan ja liitetaulukon kohdan kauneushoitolan käyttöönoton ilmoituksenvaraisuudesta huomautetaan olevan ristiriidassa. Edelleen kauneushoitotoiminnan ilmoituksenvaraisuuden osalta korostetaan asian täsmentämisen tarvetta. Liitteen osalta todetaan, että liitteen kohdat eivät saa olla ristiriidassa 13 §:ssä ilmoitusvelvolliseksi esitettyjen toimintojen kanssa.

Helsingin kaupunki, ympäristöterveysyksikkö kannattaa vuosimaksullisuutta ja esitettyä perusmaksusummaa sekä pitää yleisesti uudistuksen tavoitteita hyvänä. Suunniteltu valvonnan perusmaksullisuus edellyttää VATI-järjestelmään muutoksia ja vie aluksi valvontaan varattua resurssia tietojärjestelmän tietojen päivittämiseen. Esityksen 13 §:n osalta se puoltaa lopettamista koskevan ilmoituksen maksuttomuutta, mutta huomauttaa, että lainsäädännön tulisi kannustaa lopettamisilmoituksen tekemiseen, jotta valvontarekisteritiedot saadaan pidettyä ajan tasalla. Edelleen yksikkö ehdottaa lakiin lisättävän mahdollisuutta lopettaa perusmaksullisuus valvontayksikön toimesta ilman toiminnanharjoittajan ilmoitusta, mikäli siihen on selkeät perusteet. Esityksen 50 §:n osalta yksikkö tukee kalenterivuositaita maksua ja katsoo maksunmääräytymisperusteiden olevan kirjattu selvästi, mutta esittää perusmaksun kohdentamisen helpottamista varten tarkennettavan, mitä tarkoitetaan valvontakohteella. Maksun perimisen kohdalla haasteelliseksi koetaan myös kohta, jossa esitetään maksun perimistä toiminnanharjoittajalta vain kertaalleen tilanteissa, joissa toimijalla on useita ilmoituksenvaraisia toimintoja samassa toimipaikassa. Ehdotetusta 50 a §:stä taas todetaan, että valvonnan perusmaksuun sisältyvän näytteenoton kuvaus on esityksessä monitulkintainen ja perusteluita tulisikin selkeyttää siten, että niistä ilmenee yksiselitteisesti, mistä näytteenotoista maksu on mahdollista periä. Lisäksi Helsingin kaupunki esittää muutoksenhakua koskevien pykälien tarkentamista. Yksikkö ehdottaa myös, että 27 §:n mukainen päätös olisi täytäntöön pantavissa muutoksenhausta huolimatta, siten kuin esitys laajentaa muiltakin osin terveydensuojelulain nojalla annettujen määräysten täytäntöönpanon alaa. Tämän ohella pyydetään vielä huomioimaan, että voimassa olevan lain 57 § pitäisi kumota, mikäli täytäntöönpanosäännös kirjoitetaan esitetyn 56 §:n yhteyteen, koska voimassa olevassa 57 §:ssä säädetään samasta asiasta.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä kannattaa terveydensuojelulain muutosehdotusta ja katsoo sen yhtenäistävän ympäristöterveydenhuollon lakien tulkintaa. Kuntayhtymä katsoo, että siirtymäsäännös olisi tarpeen huomioida terveydensuojelulain muutoksessa, jotta valvontayksiköiden delegointi- ja maksutaksapäätösten valmistelu sekä luottamuselinten päätöksenteko ennätetään tehdä. Lisäksi se korostaa, että toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta tulisi periä maksu, jolloin käytäntö olisi elintarvikelain kanssa yhdenmukainen.

Keski-Pohjanmaan kuntayhtymä katsoo esityksen tavoitteiden täyttyvän kuntien kustannusvastuun ja ympäristöterveydenhuollon lakien valvonnan maksullisuuden parantamisen osilta hyvin. Esityksen 13 §:n osalta terveydensuojelulakiin ehdotetaan parempia keinoja puuttua tilanteisiin, joissa ilmoitus jätetään tekemättä viranomaisen pyynnöstä huolimatta. Esityksen 50 §:n perusmaksun todetaan olevan perusteltu ja linjassa elintarvike- ja tupakkalain kanssa.

Kuopion kaupunki korostaa valvonnan perusmaksun kohdentamisessa tasapuolisuutta. Ympäristöterveysyksikkö katsoo, että vuosimaksun ja suoritusperusteisen maksun periminen saattaa aiheuttaa toiminnanharjoittajissa sekaannusta. Yksikkö ehdottaa esityksen liitteeseen sisällöllisiä tarkennuksia. Esityksen liitteen toiminnat ehdotetaan muun muassa määriteltävän tarkemmin tulkinnanvaran minimoimiseksi. Lisäksi valvontayksiköiden harkintavaltaa haluttaisiin korostaa siten, että ilmoitusvelvollisuudesta voitaisiin vapauttaa yksittäinen toiminta perustellusti.

Kouvolan kaupunki toteaa, että vuosimaksun käyttöönotto luo viranomaisille painetta antaa toimijoille enemmän koulutusta, ohjeistusta ja neuvontaa.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi kannattaa muutosesitystä. Lain voimaantulon aika-
taulun katsotaan olevan haastava valvontayksiköiden valmistelutarpeen ja uudistusten läpikäymisen näkökulmasta. Esityksen 50 §:n osalta ympäristötoimi ehdottaa kausiluontoisen toiminnan jättämistä perusmaksun ulkopuolelle. Esityksen 50 a §:n lopettamisilmoituksesta maksun perimättä jättämistä taas kannatetaan. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättävän säännös, jolla ilmoi-

tuksen tekemättä jättämisestä voitaisiin sanktioida. Esityksen liitteen taulukkoon puolestaan ehdotetaan tarkennuksia, joissa huomioitaisiin esityksen perusteluosiossa mainitut tulkinnan poikkeukset nykyistä selvemmin.

Oulun seudun ympäristötoimi ehdottaa esityksen perusteluihin tarkennettavan ilmoitusvelvollisuutta, kun samassa toimitilassa toimii useita toiminnanharjoittajia tai esimerkiksi ihoa rikkovaa toimintaa harjoitetaan toimijan kotona. Edelleen ilmoitusvelvollisuutta esitetään tarkennettavan asiakkaiden kotona kiertävien palveluja tarjoavien kauneushoitoloiden osalta. Esityksen 50 §:n osalta perusteluihin ehdotetaan puolestaan tarkennettavan, miten vuosimaksu peritään laajoilta kohteilta, joissa samalla toiminnanharjoittajalla voi olla useita itsenäisesti toimivia yksiköitä, kuten tiedekuntia.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio katsoo, että laissa tulisi ottaa kantaa toiminnan ilmoittamatta jättämiseen sekä vain osan vuodesta toimiviin toimintoihin. Lisäksi esitetään tarkennettavan, ilmoitus- ja perusmaksuvelvollisuutta koskevia tulkintoja. Esityksen 50 §:n tarkoittaman perusmaksun kohdalla ehdotetaan määriteltävän tarkemmin, kuinka vesilaitosten perusmaksut muodostuvat. Esityksen 50 a §:n osalta lopettamisilmoituksesta maksun perimättä jättämistä taas kannatetaan, vaikka sen huomautetaan olevan elintarvikelain vastaavasta säännöksestä poikkeava.

Pohjois-Karjalan kuntayhtymä toteaa esityksen liitteen selventävän kokonaisuutta, mutta ehdottaa tarkennettavan sitä ainakin majoitustoiminnan ja sosiaalihuollon toimintayksikköjen sekä termistön osalta.

Porin kaupunki lausuu ilmoitusvelvollisten kauneushoitopalveluiden sekä pienimuotoisen vuokraistoiminnan kaipaavan täsmennystä. Edelleen todetaan, ettei ole tarkoituksenmukaista käyttää resursseja vähäriskisten kohteiden selvittelyyn. Majoitustilat esitetäänkin jätettävän vähäriskisyytensä vuoksi kokonaan ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle lukuun ottamatta lasten- ja nuorten kohteita.

Porvoon kaupunki toteaa esityksen 13 §:n osalta, että yleisten saunojen ja pesutilojen ilmoitusvelvollisuutta tulisi täsmentää toimintaan sisältyvät riskit huomioivaksi. Ympäristöterveysjaosto katsoo myös, että terveydensuojelu- ja elintarvikelain säännöksiin ja niiden tulkinnan tulisi olla yhtenevät.

Pohjoisen Keski-Suomen ympäristötoimi kannattaa esityksen liitteen taulukkoa selkeyden vuoksi. Esityksen 50 §:n osalta valvonnan perusmaksu ehdotetaan perittävän myös valvottavilta pieniltä yleisiltä uimarannoilta sekä pieniltä vesilaitoksilta tai vedenjakelualueilta. Tätä perustellaan sillä, että käytännössä edellä esitetyille kohdeluokille laaditaan näytteenottosuunnitelma ja valvontatutkimusohjelma sekä sillä, että ne vaativat yhtenevässä määrin ohjeistusta ja neuvontaa kuin isommatkin vesilaitokset ja uimarannat.

Tampereen kaupunki toteaa, että valvontaa ohjaavien tahojen tulisi jatkossa tarkastella valvonnan toteumaa monipuolisemmin kuin arvioimalla suunnitelmallisten tarkastusten toteumaa. Ympäristöterveysyksikkö katsoo, että esitys ei täysin yhdenmukaista ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntöä esityksen tavoitteiden mukaisesti esimerkiksi toiminnan lopettamista koskevan ilmoituksen maksullisuuden osalta. Ilmoituksen lopettamisilmoituksen maksullisuutta ei kuitenkaan pidetä toivottavana. Ilmoitusvelvollisille kohteille esitetään ilmoituksen tekemättä jättämistä sanktioitavaksi. Lisäksi ohjauksessa korostetaan täsmennystarvetta tulkinnanvaraisien kohteiden, kuten sisäleikkipuistojen osalta. Esityksen 13 §:n osalta yksikkö esittää, että vuosimaksusta vapautetut kohteet olisivat jatkossa kohteita, joista vaadittaisiin ilmoitus ja joihin

tehdään aloitustarkastus, mutta joita valvottaisiin jatkossa vain valitusten perusteella. Esitykseen ehdotetaan lisäksi termien tarkentamista. Lisäksi yksikkö esittää terveydensuojelulakiin lisättävän maksua, joka vastaisi elintarvikelain 67 §:n mukaista seuraamusmaksua. Esityksen 50 a §:n osalta esitystä pidetään kannatettavana, mutta huomautetaan poikkeusmahdollisuuden tarpeesta taksan perinnässä, mikäli valvonnan perusmaksun voitaisiin katsoa kattavan myös tarkastuksesta aiheutuneet kustannukset.

Vantaan kaupunki ehdottaa esityksen 13 §:n 1 mom. 1-kohdan selkeämpää kirjausta, jotta ilmoitusvelvollisuuden määrittely olisi majoitustoimintaan tarkoitettujen tilojen osalta helpompaa. Esityksen 50 a §:n osalta korostetaan sitä, että toiminnan keskeyttämistä ja päättymistä koskevan ilmoitusten käsittelyn maksuttomuutta koskevien prosessien tulisi olla yhteneväisiä elintarvikelain vastaavan sääntelyn kanssa.

Suomen Kuntaliitto ry korostaa, että valvonnan vuosittaiseen perusmaksuun liittyvät ohjeet ja linjaukset tulisi olla hyvissä ajoin sekä kunnan viranomaisten että toiminnanharjoittajien tiedossa, eikä maksujen periminen saisi aiheuttaa liikaa hallinnollista työtä. Lisäksi Kuntaliitto pitää tärkeänä, että ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmän laskutukseen liittyvät muutokset tulisi saada valmiiksi hyvissä ajoin, jotta kuntien laskutusjärjestelmät ehditään päivittämään ennen lain voimaantuloa. Esityksen 13 §:n osalta se puolestaan katsoo, että kausiluontoisen toiminnan ilmoitusvelvollisuus sekä mahdollinen vuosimaksun ulkopuolelle jääminen olisi hyvä tarkentaa esityksen perusteluihin. Esityksen liitteestä Kuntaliitto huomauttaa, että selkeyden vuoksi olisi syytä mainita ilmoitusvelvollisuuden laajentumisen mahdollisuus nykyisestäään esimerkiksi majoitustoiminnan valvonnan osalta. Muutoin Kuntaliitto kannattaa esityksen muutosehdotuksia.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry toteaa esityksen vastaavan vuonna 2021 säädettyä elintarvikelain muutosta ja pitää hyvänä, että toimijan oman panostuksen ja omavalvonnan sekä yleisen suoriutumisen taso voivat alentaa valvonnasta syntyviä maksuja. Lisäksi se kannattaa esitystä siltä osin sitä, että pienimuotoisen toiminnan harjoittajat jäisivät ilmoitusvelvollisuuden sekä perusmaksuvelvoitteen ulkopuolelle.

Suomen Eläinlääkäriliitto ry kannattaa esitystä, mutta huomauttaa esityksen 13 §:n 1 mom. 1-kohdan osalta, että lakiin tulisi selvemmin kirjata, millainen toiminta on ilmoitusvelvollista. Lisäksi esityksen 50 a §:n osalta se huomauttaa, että elintarvike- ja terveydensuojelulaissa olisi hyvä olla samanlaiset lainsäädännölliset käytännöt.

Eläinlääkärihygieenikkojen Yhdistys ry korostaa, että terveydensuojelulain ja elintarvikelain ilmoitus- ja perusmaksuvelvollisuuden tulisi olla yhteismitallista eri toimintojen koko ja riskiluokka huomioiden. Yhdistys toteaa myös, että maksullisuus tulisi huomioida valtakunnallisen ympäristöterveydenhuollon kohdetietojärjestelmän päivityksessä ja järjestelmän tulisi mahdollistaa vuosimaksujen laskutus heti lain voimaantulosta lähtien. Esityksen 50 §:n osalta yhdistys puolestaan ehdottaa, että kausiluontoinen toiminta huomioitaisiin vuosimaksussa siten, ettei kausiluontoiselta toiminnalta edellytetäisi samalla tavalla perusmaksuvelvollisuutta kuin vuoden ympäri toimivilta vastaavilta kohteilta. Esityksen 50 a §:n osalta yhdistys ehdottaa täsmennettävään, mitkä tarkastukset ovat jatkossa maksullisia. Muutoin yhdistys kannattaa esitystä ja siinä ehdotettua ilmoitusvelvollisuutta ja perusmaksuvelvollisuutta selventävää liitettä.

Suomen Vesilaitosyhdistys ry kannattaa muutosehdotusta, mutta katsoo tärkeäksi selventää toimipaikkakohtaisen maksun tarkoittavan talousvettä toimittavaa laitosta, jotta lain soveltamisessa vältettäisiin epäselvyydet vedenjakelualueiden osalta. Yhden vedenjakelun tulkitseminen toimipaikaksi ei ole tarkoituksenmukaista ja se voisi lisätä kohtuuttomasti ja perusteetta

joidenkin talousvettä toimittavien laitosten perusmaksuja. Lisäksi yhdistys korostaa, että viranomaisten resurssien tulisi olla sellaisella tasolla, että perusmaksulla saataisiin yhtäläinen tuki valvonnan kohteilla koko Suomessa.

Ympäristöterveyden Asiantuntijat ry kannattaa esitystä muun muassa siksi, että nykyinen lainsäädäntö on saanut kunnat priorisoimaan suunnitelmalliseen valvontaan käytettävää työaikaa ja toimenpiteitä, jolloin neuvonnan ja ohjauksen taso on voinut kärsiä. Se katsoo, että esityksen 13 §:n kaltainen muutos ohjaisi valvontaa päinvastaiseen suuntaan, kuin miten sitä on aiemmin ohjattu viittaamalla majoitus- ja ravitsemustoiminnasta annetun lain mukaisten majoituskohteiden määritelmään. Esityksen 13 §:n 2 mom. osalta yhdistys taas katsoo, että ainakin aluksi toiminnanharjoittajien ilmoitusvelvollisuus toiminnan päättymisestä voi aiheuttaa lisätyötä valvontayksiköissä vuosilaskutuksen osalta, sillä toiminnan lopettamista harvoin ilmoitetaan. Se kannattaa esityksen 50 §:ää esitettyjä muutoksia, mutta ehdottaa selvennettäväksi, miten käytännössä toimitaan vuosittaisen perusmaksun osalta, jos toimija ei ole tehnyt ajoissa toiminnan lopettamista koskevaa ilmoitusta ja valvontayksiköstä on ehditty lähettää lasku.

6.2 Lausuntopalautteen huomioiminen

Lausuntopalautteen perusteella on tehty seuraavia tarkennuksia:

Lain 13 §:ssä tarkoitetun kauneushoitolan ilmoitusvelvollisuutta on tarkennettu koskemaan erityistä hygieniää edellyttäviä kauneushoitoloita.

Lain 50 §:n 2 momentin sanamuotoa on tarkennettu siten, että valvonnan perusmaksulla tarkoitetaan nimenomaan vuosittain perittävää maksua.

Lain 50 a §:ssä tarkoitettuja maksuja on tarkennettu siten, että kunnan perimät maksut on jaettu kahteen ryhmään, maksuihin jotka kunta perii (momentti 1) ja maksuihin, jotka kunnalla on oikeus periä (momentti 2). Pykälän 3 momenttiin on lisätty elintarvikelain 73 §:n 4 momentin mukaisesti valtion kunnille korvattavaksi aiheutuneet kustannukset myös säädösten valmistelusta.

Lain 50 c §:n sisältö on siirretty lain muutoksenhakua koskevaan 56 §:ään.

Lain 56 §:n pykälän 3 momentti, johon oli luetteloitu asiat, joista saa hakea muutosta valittamalla, on poistettu tarpeettomana. Lain uuteen 6 momenttiin, jossa ehdotetaan säädettäväksi päätösten täytäntöönpanosta valituksesta huolimatta, on lisätty 51 ja 52 §:ssä tarkoitettujen päätösten lisäksi myös 6 §:n 2 momentin ja 27 §:n mukaiset päätökset. Pykälään on lisätty myös uusi 7 momentti pakkokeinoja koskevan muutoksenhakumenettelyn selkeyttämiseksi.

Lain 57 § ehdotetaan kumottavaksi 56 §:n 6 momentin kanssa päällekkäisenä.

Lain ilmoitusvelvollisuutta ja valvonnan perusmaksuvelvollisuutta koskevaan liitteeseen on tehty lausuntojen pohjalta tarkennuksia.

Vaikutusarviointien kunta- ja yritystaloudellisista vaikutuksista on tarkennettu.

Lain perusteluihin on tarkennettu ilmoitusvelvollisuuteen ja valvonnan perusmaksuvelvollisuuteen liittyviä määrittelyjä tilanteissa, joissa toiminta on kausiluontoista tai samassa tilassa on useampia ilmoitusvelvollisia toimijoita. Lisäksi verkkoalustoilla tarjottavien huoneistojen ilmoitusvelvollisuutta on tarkennettu siten, että vapautus ilmoitusvelvollisuudesta koskisi vain omistajan omassa käytössä olevia tiloja, joiden vuokraus on harvoin ja lyhtyaikaisesti toistuvaa.

Osa lausuntopalauteen tulkinta- ja tarkentamisedotuksista voidaan lisäksi ottaa huomioon lainmuutoksen toimeenpanoa koskevassa ohjauksessa.

7 Säännöskohtaiset perustelut

13 §. Ilmoitusvelvollisuus. Voimassa olevan lain ilmoitusvelvollisuutta täsmennettäisiin tarkkarajaisemmaksi. Ilmoitusvelvolliset toiminnot kuuluvat terveydensuojeluviranomaisen suunnitelmallisen valvonnan piiriin, mutta terveydensuojeluviranomainen voi itse arvioida toiminnan terveydellisen riskin perusteella, miten suunnitelmallista valvontaa toteutetaan. Suunnitelmallista valvontaa toteutetaan tyypillisesti valvontakohteisiin tehtävillä säännöllisillä tarkastuksilla, mutta suunnitelmallista valvontaa voidaan toteuttaa myös muutoin. Ilmoitusvelvollisen toiminnon käsite kattaa toiminnan lisäksi myös siihen varatut tilat.

Momentin 1 kohdan luettelo ilmoitusvelvollisista toiminnoista muutettaisiin viittaukseksi lain liitteessä lueteltuihin toimipaikkoihin ja toimintoihin. Voimassa olevaan lakiin nähden ilmoitusvelvollisten toiminnanharjoittajien piiriä täsmennettäisiin liitteessä eräiltä osin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi toiminnanharjoittajalle velvollisuus ilmoittaa toiminnan oleellisen muuttamisen lisäksi myös toiminnan päättymisestä sähköisesti tai kirjallisesti kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ilmoittamalla toiminnan päättymisestä viranomainen saisi tiedon toiminnan poistumisesta suunnitelmallisen valvonnan ja siihen liittyvän maksullisuuden piiristä. Vuosittaisen valvontamaksun periminen lopetettaisiin ilmoitusta seuraavan kalenterivuoden alusta lukien. Muutoin momentti säilyisi ennallaan.

Osa valvontakohteista harjoittaa toimintaa kausiluontoisesti muutaman kuukauden ajan esimerkiksi kesällä tai talvella. Tällaisia ovat esimerkiksi uimarannat ja talviuimapaikat. Toiminnan kuulumista suunnitelmallisen valvonnan ja valvonnan perusmaksun piiriin arvioitaisiin lain liitteessä olevan taulukon ja toiminnasta tehdyn ilmoituksen perusteella vastaavasti kuin ympäri vuoden toimivia. Valvontakohteet, jotka toimivat säännöllisen kausiluontoisesti, eivät yleensä ilmoita toiminnan keskeyttämisestä kauden loputtua, vaan ovat kunnan valvontajärjestelmässä ympäri vuoden. Kertaluontoisilta toiminnoilta ei perittäisi valvonnan perusmaksua, jos ilmoitus toiminnan päättymisestä tehdään ennen vuoden vaihdetta. Toiminnan aloittaminen tämän jälkeen uudelleen edellyttäisi uutta ilmoitusta ja ilmoituksen käsittelystä perittävää maksua.

Pykälän 3 momentti pysyisi ennallaan.

50 §. Valvonnan perusmaksu. Voimassa olevan lain maksullisuutta koskeva 50 § ehdotetaan muutettavaksi kokonaan. Pykälän nimike 'Maksut' korvattaisiin muutetun pykälän sisältöä vastaavalla nimikkeellä 'Valvonnan perusmaksu'. Muutetussa pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kunnan suorittamasta suunnitelmallisesta valvonnasta vuosittain perittävästä valvonnan perusmaksusta. Pykälä olisi uusi ja sillä korvattaisiin kokonaan lain nykyinen 50 §, mikä siirrettäisiin soveltuvin osin uudeksi 50 a §:ksi.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vuosittain perittävän valvonnan perusmaksun piiriin kuuluvista toiminnoista ja maksun suuruudesta, joka olisi 150 euroa vuodessa. Jatkossa kunta perisi valvonnan perusmaksun toiminnanharjoittajalta niistä ilmoitusvelvollisista toiminnoista, jotka lueteltaisiin lain liitteenä olevassa taulukossa. Näitä kohteita olisivat liitteen ja 18 a §:n mukaan ilmoitusvelvolliset kohteet sekä 18 §:ssä tarkoitettut luvanvaraiset kohteet. Maksu voidaan periä, vaikka toiminnanharjoittaja ei ole tehnyt 13 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta. Valvonnan perusmaksua ei perittäisi lain liitteessä mainituista pienimuotoisista ilmoitusvelvollisista toiminnoista, eikä lain liitteen 5 ja 6 kohdan mukaisista toiminnoista. Näissä ilmoitusvel-

vollisuuden liittyä pitkälti kunnan viranomaisen omaa harkintaa ja toiminta voi olla myös erityisen pienimuotoista. Näiltä toiminnanharjoittajilta perittäisiin kuitenkin valvonnasta lain 50 a §:ssä tarkoitetut kunnan taksan mukaiset maksut.

Ehdotuksen lähtökohtana olisi kattaa vuosittaisella valvonnan perusmaksulla sellaisen valvonnan kuluja, jonka suoriteperustaista taksoittamista olisi vaikea määrittää tai johon suoriteperustainen maksu ei sovellu. Vuosittaiseen perusmaksuun sisältyviä valvontatoimenpiteitä olisivat esimerkiksi monimuotoinen viranomaistyö, toiminnanharjoittajalle tarjottava koulutus ja annettava asiantuntija-apu sekä talousveden, uimaveden ja allasveden valvontaan liittyvien valvontatutkimusohjelmien, seurantakalenterien ja näytteenottosuunnitelmien laatiminen sekä vesiepidemioiden selvittämiseen liittyvä työ. Hallintolaissa maksuttomaksi säädetystä asiointineuvonnasta aiheutuneet kustannukset tulisi kuitenkin kattaa toimintamomentilta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi maksun perimisestä niissä tilanteissa, kun yhdellä toiminnanharjoittajalla on samassa toimipaikassa useita terveydensuojelulain mukaisia ilmoituksenvaraisia toimintoja. Näissä tilanteissa maksu perittäisiin toiminnanharjoittajalta vain kertaalleen. Tällainen kohde olisi esimerkiksi hotelli, jossa voi olla majoitustoiminnan lisäksi esimerkiksi yleisölle avoin kuntosali. Jos yhdellä toiminnanharjoittajalla on kuitenkin useita toimipaikkoja, joissa on terveydensuojelulain mukaisia ilmoituksenvaraisia ja suunnitelmallisen valvonnan piiriin kuuluvia toimintoja, perittäisiin valvonnan perusmaksu toimipisteiden lukumäärän mukaisesti. Tällaisia kohteita olisivat esimerkiksi kunnalliset päiväkodit, joihin valvonta- ja tarkastustoiminta joudutaan kohdentamaan jokaiseen erikseen.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi valvontamaksun perimisestä kalenterivuoden alussa. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi myös siitä, että valvontakohteesta, jonka toiminnan aloittamisesta tehdään ilmoitus kesken kalenterivuoden, ei perittäisi perusmaksua kyseiseltä kalenterivuodelta. Vastaavasti momentissa ehdotetaan säädettäväksi vuosittaisen valvonnan perusmaksun perimisen päättymisestä. Maksun perimisen edellytyksenä olisi toiminnanharjoittajan ilmoitus toiminnan loppumisesta tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta, jolloin ilmoituksen jälkeen seuraavan kalenterivuoden alusta lukien ei enää perittäisi valvonnan perusmaksua.

50 a §. *Terveydensuojeluvalvonnasta perittävät muut maksut.* Pykälällä korvattaisiin voimassa olevan lain viivästyskorkea koskeva 50 a §. Pykälä vastaisi pääosin sisällöltään nykyistä maksuja koskevaa 50 §:ää, missä säädetään suoriteperusteisista maksuista, joita kunta perii hyväksymänsä taksan mukaisesti. Myös pykälän nimike muutettaisiin vastaamaan sen uutta sisältöä.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi maksullisista toiminnoista. Kunta perisi hyväksymänsä taksan mukaisen maksun 13 ja 18 a §:ssä tarkoitetun ilmoituksen ja 18 §:ssä tarkoitetun hyväksymistä koskevan hakemuksen käsittelystä sekä näihin kohteisiin kohdistuvista 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista ja asiakirjatarkastuksista. Valvontasuunnitelmaan sisältyväksi ja siten maksulliseksi tarkastukseksi katsottaisiin myös ne tarkastukset ja asiakirjatarkastukset, joilla varmistetaan suunnitelmallisella tarkastuksella todettujen puutteiden korjaaminen. Maksu perittäisiin myös näihin kohteisiin kohdistuvista suunnitelmalliseen valvontaan tai terveyshaittaepäilyihin liittyvistä mittauksista, näytteenotoista tutkimuksista ja selvityksistä. Toiminnan keskeyttämistä ja päättymistä koskevien ilmoitusten käsittely olisi kuitenkin maksutonta. Tämän lisäksi maksu perittäisiin 20 §:ssä tarkoitetun riskinarvioinnin hyväksymisestä sekä talousveden laadun valvonnasta ja tarkkailusta. Maksu perittäisiin myös 29 §:n mukaisesta uimaveden laadun valvonnasta, 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua tarkastuksesta ja todistuksen myöntämisestä sekä säteilylain 173 §:ssä tarkoitetun solariilaitteen tarkastuksesta.

Ilmoituksella, josta perittäisiin maksu, tarkoitettaisiin sellaista ilmoitusta, jossa perustetaan uusi suunnitelmalliseen valvontaan kuuluva toiminto, toimipaikka tai -tila. Lisäksi maksullisella ilmoituksella tarkoitettaisiin tilannetta, jossa toiminnanharjoittaja vaihtuu tai toiminnassa tapahtuu oleellisia muutoksia. Maksullisella ilmoituksella ei kuitenkaan tarkoitettaisi sellaista tilannetta, jossa esimerkiksi yrityskauppojen johdosta toiminnanharjoittaja pysyy samana, mutta vain omistaja vaihtuu. Toiminnan keskeyttämistä ja päättymistä koskevien ilmoitusten käsitte-lystä ei perittäisi maksua.

Tarkastuksella tarkoitettaisiin tarkastusta, jossa tarkastaja käy kohteessa ja se voi sisältää myös tutustumista kohteen asiakirjoihin. Tarkastuksella tarkoitettaisiin lisäksi myös esimerkiksi mobiililaitteen välityksellä etänä tehtävää tarkastusta. Etänä tehtävät tarkastukset tulisivat kysee-seen pääasiassa vain silloin, kun kohteeseen on tehty aikaisemmin paikan päällä tarkastus ja valvontakohte on tarkastajalle entuudestaan tuttu.

Asiakirjatarkastuksella tarkoitettaisiin tarkastusta, jonka valvontaviranomainen tekee tarkaste-lemalla valvontakohteen tietoja muualla kuin valvontakohteeseen kuuluvassa tilassa. Asiakirja-tarkastus vastaisi laajuudeltaan valvontakohteessa tehtävää tarkastusta ja siitä tehtäisiin myös oma tarkastuskertomus. Asiakirjatarkastus voidaan tehdä tilanteissa, joissa tarkastus ei edellytä tarkastuskohteen olosuhteiden havainnointia eikä valvontakohteessa paikan päällä käymisellä saada lisäarvoa asian selvittämiseen tai valvontakohtetta ei voida tarkastaa kohteessa käymällä. Asiakirjatarkastuksen tulisi kohdistua tiettyä asiaa tai asiakokonaisuutta koskevan yksiselittei-sen tiedon selvittämiseen. Asiakirjatarkastuksia olisivat esimerkiksi kotirauhan piirissä olevan ilmoitusvelvollisen toiminnan toiminnanharjoittajan antaman selvityksen tarkistaminen. Asia-kirjatarkastuksilla ei kuitenkaan tarkoitettaisi esimerkiksi viranomaisen antamaa ohjausta ja neuvontaa tai lausuntojen antamista.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi kunnan oikeudesta periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu voimassa olevan lain mukaisesti asuntoon tai muuhun oleskelutilaan liitty-västä muusta kuin ilmoituksenvaraiseen tai hyväksymistä edellyttävään toimintaan kohdistu-vasta tarkastuksesta, asiakirjatarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja sel-vityksestä. Viranomaisen ensimmäinen tarkastus asunnon terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi ja siihen liittyvän jatkotutkimustarpeen määrittely olisi kuitenkin maksuton. Kunnalla olisi li-säksi oikeus periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu kaivon omistajalta silloin, kun kysy-mys ei ole talousvetä toimittavasta laitoksesta sekä ympäristönsuojelulain 17 luvussa tarkoite-tun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista. Voimassa olevan lain lisäksi myös ruumiiden kuljettamisesta tehdyn sopimuksen (SopS 13/1989) tarkoi-tettuihin ruumiin siirtoihin liittyvistä toimenpiteistä voitaisiin periä maksu samaten kuin tervey-densuojelulain 43 §:n nojalla annetun asetuksen mukaisesta valvontakäynnistä tai tarkastuk-sesta. Lisäksi maksu voitaisiin periä harkinnanvaraisesti myös muusta kuin 1–4 kohdassa tar-koitetusta tarkastuksesta ja asiakirjatarkastuksesta sekä mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuk-sesta ja selvityksestä, joka liittyy terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmis-tamiseen. Tällaisia olisivat esimerkiksi tarkastukset, jotka perustuvat terveydensuojelulain muun pykälän mukaiseen valvontaan, kuten esimerkiksi 31 §:n nojalla tehtävät vahinkoeläin-tarkastukset.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnan tulisi määritellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu valvon-nasta perittävät maksut siten, että ne vastaisivat enintään valvonnan tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen teettäessä tutkimuksia tai selvityksiä ul-kopuolisella asiantuntijalla tai analysoitaessa näytteitä laboratoriossa, kustannukset perittäisiin asiakkaalta enintään todellisten kustannusten mukaisina. Kyseinen säädös vastaisi voimassa olevan lain säännöstä. Viranomaistoiminnan ulkopuoliset maksut, kuten esimerkiksi näytteiden

analysointiin liittyvät kustannukset tai ulkopuolisten asiantuntijoiden tekemät selvitykset perittäisiin erikseen, yleensä näytteen analysoineen laboratorion taikka ulkopuolisen asiantuntijan toimesta suoraan toiminnanharjoittajalta tai muulta maksuvelvolliselta.

Pykälän 4 momentti vastaisi sisällöltään nykyisen 50 §:n 6 momenttia. Momentin mukaan valtio korvaisi kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät viraston ohjeiden valmisteluun. Lisäksi valtio korvaisi kunnille aiheutuneet kustannukset säädösten valmisteluun liittyvistä kuluista yhdenmukaisesti elintarvikelain kanssa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin valtion suoritteista. Niiden osalta noudatettaisiin sitä, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään. Momentti vastaisi nykyisen 50 §:n 1 momentin ensimmäistä virkettä.

50 b §. *Maksujen perintä ilman tuomiota tai päätöstä sekä viivästyskorke.* Pykälä olisi kokonaan uusi. Pykälä vastaisi sisällöltään uuden elintarvikelain 74 §:ää ja osittain voimassa olevan lain 50 § ja 50 a §:ää.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi maksujen perimisestä ilman tuomiota. Säännös vastaisi nykyisen lain 50 §:n 5 momenttia. Säännöksen mukaan lain 50 ja 50 a §:ssä tarkoitetut maksut olisivat suoraan ulosottokelpoisia ja niiden perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että viivästyneelle määrälle saisi periä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan, jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä. Eräpäivä voisi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan toimenpiteen suorittamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voisi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi. Säännös vastaisi sisällöltään nykyistä 50 a §:ää.

Uutena asiana pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi maksun palauttamisesta ja sille maksettavasta korosta. Jos maksu palautetaan maksuunpanon oikaisun tai muutoksenhaun johdosta, palautettavalla maksulle maksettaisiin pykälän 3 momentin mukaan veronkantolain (11/2018) 37 §:ssä säädetty korko maksupäivästä takaisinmaksupäivään.

56 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen muutos sertifioijan momentissa mainittujen säännösten 'nojalla tekemään päätökseen' aiemman sanamuodon sijasta säännöksissä 'tarkoitettuun päätöksen' saa vaatia oikaisua. Muutoin momentti pysyisi ennallaan. Oikaisuvaatimuksen määräaika olisi edelleen 14 päivää päätöksen tiedoksisaannista vastaavasti kuin elintarvikelaissa. Oikaisuvaatimus kunnan viranhaltijan päätöksestä tehtäisiin kunnan terveydensuojeluviranomaisena toimivalle monijäseniselle toimielimelle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin valvonnan perusmaksun oikaisusta sekä maksuvelvollisen hyväksi että maksun saajan hyväksi vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi alkoholilain 77 ja 78 §:ssä sekä uuden elintarvikelain 76 §:n 2 ja 3 momentissa. Momentin mukaan valvonnan perusmaksua koskeva päätös olisi oikaistava, jollei asiaa ole valitukseen annetulla päätöksellä ratkaistu, jos maksuvelvolliselta on peritty valvontamaksu aiheuttomasti taikka valvontamaksu tai osa siitä on maksuvelvollisen sitä aiheuttamatta jäänyt määräämättä virheen vuoksi tai sen johdosta, ettei asiaa ole joltakin osin tutkittu. Tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi tilanne, jossa

toiminta on päättynyt ja toiminnanharjoittajan ilmoituksesta huolimatta toiminnanharjoittajalta on peritty maksu.

Pykälän 3 momentin mukaan oikaisuvaatimus voitaisiin 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa asiassa tehdä kolmen vuoden kuluessa maksun määräämisestä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluessa tiedoksisaannista, ja 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksu olisi pitänyt määrätä. Nykyisessä 3 momentissa oleva luettelo päätöksistä, joista saa hakea muutosta valittamalla ilman valituslupaa poistettaisiin laista tarpeettomana ottaen huomioon, että valituslupa on lähtökohta uudistetussa hallintolainkäyttäjärjestelmässä.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, että oikaisuvaatimukseen sovelletaan hallintolain 7 a lukua. Nykyinen 4 momentti poistettaisiin laista tarpeettomana, koska uudessa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun laissa on lähtökohtana se, että alkuperäisen päätöksen tehneellä hallintoviranomaisella on oikeus valittaa ensi asteen hallintotuomioistuimen päätöksestä, jolla viranomaisen hallintopäätös on kumottu tai sitä on muutettu. Kunnallisen viranomaisen valitusoikeudesta ei olisi täten enää tarpeen säätää erikseen.

Pykälän 5 momentissa oleva viite hallintolainkäyttölakiin (586/1996) korvattaisiin informatiivisella viittauksella uuteen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin (808/2019). Momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että taksan osalta viitattaisiin lain 50 a §:ään nykyisen 50 §:n sijaan. Momentti vastaisi nykyistä 5 momenttia pääosin, mutta ei olisi enää aineellinen muutoksenhakusäännös, jonka mukaan muutosta haetaan siten kuin kuntalaissa säädetään, vaan sanamuoto muutettaisiin viittaussäännökseksi kuntalakiin 'muutoksenhausta säädetään kuntalaissa'.

Pykälän 6 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että lain 6 §:n 2 momentissa sekä 27, 51 ja 52 §:ssä tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettussa laissa säädetään, on tarpeen säätää määräysten noudattamisesta muutoksenhausta huolimatta ottaen huomioon määräysten luonteen terveyshaitan poistamiseksi ja rajoittamiseksi (27 § ja 51 §) sekä laitoksen toimintahäiriön tai laajalle alueelle levinneen terveyshaitan rajoittamiseksi tai poistamiseksi (52 §).

Pykälän 7 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, että muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämis- ja keskeyttämishuonon asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevaan päätöksen sovellettaisiin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään. Momentti olisi uusi ja tarpeen pakkokeinoja koskevan muutoksenhakumenettelyn selkeyttämiseksi.

57 §. Täytäntöönpano. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Ehdotetun 56 §:n 6 momentissa säädettäisiin päätöksen täytäntöönpanosta valituksesta huolimatta (nykyinen 1 momentti) mukaan lukien lain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu valvontasuunnitelmaa koskeva päätös (nykyinen 2 momentti).

Liite. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi liitetaulukko, jossa omassa sarakkeessaan lueteltaisiin terveydensuojelulain 13 §:n mukaiset ilmoitusvelvolliset toiminnot sekä ilmoitusvelvolliset tai hyväksymistä edellyttävät talousvetä toimittavat laitokset ja toisessa sarakkeessa mainituista ne, jotka olisivat lain 50 §:n mukaan valvonnan perusmaksuvelvollisia. Valvonnan perusmaksuvelvollisia olisivat ne toiminnot, jotka olisivat laajuudeltaan ja terveydelliseltä riskiltään sellaisia, että vuosimaksu olisi valvontatarpeeseen nähden oikeasuhtainen. Toiminnot olisivat liitteen taulukossa ryhmitelty voimassa olevan lain 13 §:n 1 momentin mukaisiin ryhmiin tarkennuksineen.

Lisäksi talousvettä toimittavat laitokset olisivat omana ryhmänään. Ilmoitus- ja valvonnan perusmaksuvelvollisuus koskisi kiertäviä toimintoja samalla tavalla kuin yhdessä toimipaikassa toimivia. Näissä ilmoitus tehtäisiin toiminnon kotipaikkakunnassa. Ilmoitusvelvollisuus koskee ajallisesti rajattua toimintaa vastaavalla tavalla kuin jatkuvaa toimintaa. Lain liitteen ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattuja toimintoja valvotaan tarvittaessa terveystoimintajärjestäjien perusteella ja tarkastuksista peritään suoriteperusteiset maksut siten kuin lain 50 a §:ssä ehdotetaan säädettäväksi.

Voimassa olevan lain 13 §:n 1 momentin 1 kohdan viittaus majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annettuun lakiin (308/2016) ehdotetaan muutettavaksi liitteessä siten, että ilmoitusvelvollisuus koskisi majoitustoimintaan tarkoitettua tilan käyttöönottoa. Jatkossa ilmoitusvelvollisuus ei tarkoittaisi ainoastaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain tarkoittamaa majoitusliikettä, vaan ilmoitusvelvollisuus koskisi myös sellaista ei-ammattimaista majoitustoimintaa silloin, kun se tapahtuu erikseen majoitustoimintaan varatussa tilassa. Vaikka viittauksesta majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain mukaiseen majoitustoimintaan luovuttaisiin, majoitustoiminnalla tarkoitettaisiin kuitenkin majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 1 §:n määritelmään soveltuvaa toimintaa. Tätä sovellettaisiin lähtökohtaisesti myös säännöllisesti verkkoalustoilla välitettävään pienimuotoiseen majoitustoimintaan silloin, kun majoitus tapahtuu sitä varten hankitussa tai varatussa tilassa, eikä kyse ole yksityishenkilön omassa käytössä olevasta tilasta.

Ilmoitusvelvollista ja valvonnan perusmaksuvelvollista majoitustoimintaa ehdotetaan olevan hotellit, hostellit, (kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit) huoneistohotellit, motellit ja matkustajakodit. Kyseiset kohteet ovat majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitettua ammattimaista majoitustoimintaa. Näissä käy paljon asiakkaita ja lisäksi näihin sisältyy usein terveydensuojelulain mukaan myös muuta terveydensuojelulain mukaan ilmoitusvelvollista oheistoimintaa, kuten saunatiloja ja vastaavia. Tähän ryhmään katsottaisiin kuuluvaksi myös satamaan pysyvästi ankkuroidut laivat, joissa harjoitetaan majoitustoimintaa. Lisäksi ilmoitusvelvollisia ja valvonnan perusmaksuvelvollisia olisivat lomakeskukset ja leirintäalueet, joissa on majoitustiloja sekä varuskuntien kasarmit.

Ilmoitusvelvolliseksi, mutta ei valvonnan perusmaksuvelvolliseksi toiminnaksi, katsottaisiin pienimuotoisempi lyhytaikainen majoitustoiminta silloin, kun majoitukseen on varattu erilliset tilat. Tällaisia toimintoja olisivat esimerkiksi aamiaismajoitustoiminta, maatilamatkailun yhteydessä tapahtuva majoitus sekä tilapäiseen majoittamiseen tarkoitettut asuntolat ja yömajat. Vastaanottokeskukset olisivat ilmoitusvelvollisia, mutta eivät perusmaksuvelvollisia toiminnan tilapäisen luonteen vuoksi.

Ilmoitusvelvolliseksi toiminnaksi katsottaisiin myös ne verkkoalustoilla tarjottavat huoneistot, jotka on hankittu ja varattu nimenomaan majoitustoimintaan, eikä kyse ole yksityishenkilön omassa käytössä olevasta tilasta. Vapautus ilmoitusvelvollisuudesta koskisi vain omistajan käytössä olevia tiloja, joiden vuokraus on harvoin ja lyhytaikaisesti toistuvaa, mutta ei tiloja, joita säännöllisesti vuokrataan esimerkiksi koko loma- ja sesonkikausien ajaksi, vaikka tila loput vuodesta olisikin omistajan omassa käytössä. Laajimmillaan tällainen verkkoalustoilla tapahtuva toiminta vastaa ammattimaista majoitustoimintaa. Nykyisin näitä kohteita ei valvota suunnitelmallisesti ja tämä muutos tulee lisäämään kuntien viranomaisten valvontatarvetta.

Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin sellainen majoitustoiminta, joka perustuu asuinhuoneen huoneenvuokrasopimukseen asuinhuoneen vuokrauksesta annetun lain (481/1995) mukaisesti. Tällaisia olisivat esimerkiksi ne tilanteet, joissa huoneistohotellin huoneisto vuokrataan asuinkäyttöön. Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin myös oppilai-

tosten asuntolat, koska kyse on oppilaiden asunnoista. Asuntolan käyttö kesähotellina olisi kuitenkin ilmoitus- ja valvonnan perusmaksuvelvollista toimintaa. Kuljetukseen liittyvä majoitus jäisi myös ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle.

Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin yritysten, säätiöiden, urheilu- ja metsästysseurojen, yhdistysten ja vastaavien omalle henkilöstölleen, omille työntekijöilleen tai omille jäsenilleen tarkoitettu loma-asunto tai muu majoitustila. Jos tilaa kuitenkin tarjotaan myös ulkopuolisten käyttöön majoitushuoneistona, edellyttäisi tällainen toiminta ilmoituksen tekemistä.

Yksityishenkilön omassa käytössä olevan asunnon tai loma-asunnon tarjoaminen majoitusta varten välitysliikkeen kautta tai suoraan asiakkaalle rajattaisiin ilmoituksenvaraisuuden ulkopuolelle. Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin myös henkilöiden tai ryhmien majoittaminen lyhyeksi ajaksi tiloihin, jotka eivät ole varsinaisesti majoittumiseen tarkoitettuja. Tällaisia olisivat esimerkiksi oppilaiden tai urheilu- ja muihin tapahtumiin osallistuvien majoittuminen koulujen liikuntatiloihin, parakkeihin tai teltoihin.

Voimassa olevan 13 §:n 1 momentin 2 kohdan yleiskäsite 'uimala' ehdotetaan muutettavaksi liitteessä termiksi 'maauimala'. Maauimalalla tarkoitettaisiin julkista uimapaikkaa, jossa on yksi tai useampi ulkona sijaitseva uima-allas. Altaat voivat olla luonnonaltaita tai vesikierrolla rakennettuihin altaisiin perustuvia. Altain lisäksi maauimaloissa on yleensä muitakin toimintoja, kuten suihku ja sauna.

Ilmoitusvelvolliseksi ja valvonnan perusmaksuvelvolliseksi toiminnoiksi ehdotetaan säädettäväksi yleisölle avoimet kuntosalit ja sellaiset yleisölle avoimet liikuntatilat, joissa on useampi kuin yksi liikuntaan tarkoitettu tila. Myös liikuntatila, jossa on katsomotilat urheilutapahtuman seurantaan varten, olisi valvonnan perusmaksuvelvollista toimintaa. Tällaisia olisivat esimerkiksi jäähallit tai urheiluhallit, joissa on erilliset katsomotilat. Myös liikunnalliset lasten ja nuorten sisäliikuntapaikat (sisäleikkipuistot) olisivat ilmoitus- ja perusmaksuvelvollisia.

Valvonnan perusmaksun ulkopuolelle ehdotetaan rajattavaksi urheiluseurojen omat liikuntatilat, jos tilaa vuokrataan vain satunnaisesti ulkopuolisille. Myös toiminnan pienimuotoisuuden vuoksi yhden salin liikuntatilat rajattaisiin valvonnan perusmaksun ulkopuolelle. Yhden salin liikuntatilalla tarkoitettaisiin esimerkiksi sellaista liikuntatilaa mahdollisine puku- ja pesutiloineen, jossa tilassa harjoittaa ryhmäliikuntaa yksi ryhmä tai joukko ihmisiä kerrallaan. Esimerkiksi suuri avotila, joka on jaettu usean eri ryhmän käyttöön seinäkkeiden tai verhojen avulla, katsottaisiin useamman salin liikuntatilaksi.

Taloyhtiöiden, työpaikkojen ja muiden vastaavien vain näiden käyttöön tarkoitettut liikuntatilat eivät olisi ilmoitus- eikä valvonnan perusmaksuvelvollista toimintaa.

Vain hotellin asiakkaiden käyttöön rajattu kuntosali tai muu liikuntatila ei olisi erikseen ilmoituksenvarainen, koska kyse ei ole yleisölle avoimesta kuntosalista tai liikuntatilasta.

Ilmoitus- ja valvonnan perusmaksuvelvolliseksi toiminnaksi ehdotetaan yleisölle avointa saunaa, joita olisivat esimerkiksi kaikille avoimet pelkästään saunomiseen tarkoitettut tilat sekä saunalautta, talviuimapaikan tai uimarannan sauna. Hotellin, kylpylän, uimahallin tai muun ilmoituksenvaraisen toiminnan yhteydessä oleva ja vain kyseisen toiminnan asiakkaille tarkoitettu sauna sisällytettäisiin kyseisen päätoiminnan mukaiseen ilmoitukseen ja siitä perittävään valvonnan perusmaksuun.

Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle ehdotetaan rajattavaksi kokoontumishuoneistojen, työpaikkojen ja taloyhtiöiden saunat. Näihin voidaan kohdistaa valvontatoimia tarvittaessa terveys- ja haittaepäilyjen perusteella.

Ilmoitus- ja valvonnan perusmaksuvelvollista toimintaa olisivat kylpylät, uimahallit ja maa-uimalat. Hotellin allasosasto rinnastettaisiin yleisölle avoimeen uimahalliin, jos allasosasto oheistiloineen on muidenkin kuin hotellivieraiden käytettävissä.

Yleisölle avoimet uimarannat olisivat ilmoituksenvaraisia. Lisäksi uimaveden laadusta ja hoidosta sekä direktiivin 76/160/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/7/EY ns. uimavesidirektiivin mukainen uimaranta olisi ilmoitus- ja valvonnan perusmaksuvelvollinen. Muut yleiset pienet uimarannat olisivat ilmoitusvelvollisia, mutta näistä ei perittäisi valvonnan perusmaksua.

Ilmoitusvelvolliseksi ja valvonnan perusmaksuvelvolliseksi toiminnaksi ehdotetaan säädettäväksi varhaiskasvatuslain 2 §:n mukainen päiväkotitoiminta sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta ja korkeakoulutusta järjestävät oppilaitokset.

Voimassa olevan lain 13 §:n 1 momentin 3 kohdan termi 'kerho' ehdotetaan muutettavan liitteessä lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämispaiaksi. Lisäksi 3 kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siihen lisättäisiin taiteen perusopetusta ja vapaata sivistystyötä järjestävät oppilaitokset.

Lisäksi lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämispaiikat (kerhotoiminta, nuorisotilat, leirikeskukset, aamu- ja iltapäiväkerhot ja avoin varhaiskasvatustoiminta) olisivat ilmoitusvelvollista, mutta näiltä ei perittäisi valvonnan perusmaksua. Samoin taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos tai opetuspaikan käyttöönotto olisi ilmoitusvelvollista, mutta ei valvonnan perusmaksuvelvollista.

Opetuksen järjestämispaiikalla tarkoitettaisiin esimerkiksi yleissivistävän, ammatillisen tai korkeakoulutuksen julkista opetustilaa, joka sijaitsee oppilaitosrakennuksen ulkopuolella. Tällä tarkoitettaisiin myös tilapäisiä väistötilaratkaisuja, jotka toimivat enintään kolme vuotta.

Ryhmäperhepäiväkoti, jossa useampi perhepäivähoitaja on järjestänyt toimintansa erillisessä siihen varatussa tilassa, olisi ilmoitusvelvollinen, mutta tästä ei perittäisi valvonnan perusmaksua. Perhepäivähoito hoitajan kotona ehdotetaan rajattavaksi ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle. Tällainen perhepäivähoito on pienimuotoista ja hoito järjestetään yleensä hoitajan omassa asunnossa. Joskus lapsimäärästä riippuen kotiin voi tulla myös ulkopuolinen hoitaja.

Kohdan 4 mukaisista jatkuvaa hoitoa antavista sosiaalihuollon toimintayksiköistä ilmoitusvelvollisia ja valvonnan perusmaksuvelvollisia toimintoja olisivat tehostetun palveluasumisen yksiköt ja laitoshoidtoa antavat sosiaalihuollon yksiköt, kuten vanhainkodit. Näihin katsottaisiin myös lyhyt- ja tilapäishoitoa antavat yksiköt. Lisäksi ilmoitus- ja valvonnan perusmaksuvelvollisia olisivat lastensuojeluyksiköistä lastensuojelulaitokset. Ensi- ja turvakodit olisivat ilmoitusvelvollisia, mutta eivät valvonnan perusmaksuvelvollisia.

Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin tukiasuminen ja palveluasuminen silloin, kun kyse on itsellisestä asumisesta. Myös vanhuksille ja erityisryhmille tarkoitettu päivätoiminta, perhehoito ja ammatillinen perhehoito olisivat ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolella. Lastensuojeluyksiköistä ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin perhemuotoinen hoito sekä ammatillinen perhehoito.

Voimassa olevan lain 13 §:n 1 momentin 5 kohtaa ehdotetaan täsmennettävän liitteessä siten, että ilmoitusvelvollisuus koskisi jatkossa solariumpalveluja, ihoa rikkovaa toimintaa sekä erityistä hygieniaa edellyttäviä kauneushoitoloita.

Terveydensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus ei koske julkisena tai yksityisenä terveydenhuoltopalveluna annettavaa toimintaa. Yksityinen terveydenhuoltopalvelu vaatii luvan tai ilmoituksen yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) nojalla. Esimerkiksi jalkahoitoa voidaan antaa kauneudenhoidon tai terveydenhoidon palveluna. Kauneudenhoidollinen jalkahoito on terveydensuojelulain mukaan ilmoituksenvaraista.

Kohdan 5 toiminnoilta ei perittäisi valvonnan perusmaksua, koska erityyppiset palvelut voivat olla hyvin pienimuotoista ja eri palvelujen erottaminen toisistaan siten, että niistä voitaisiin säätää riittävän yksiselitteisesti voi olla myös suhteettoman monimutkaista. Lisäksi kauneudenhoitoalalla syntyy jatkuvasti uusia palvelumuotoja, joiden ilmoitusvelvollisuuden arviointi edellyttää viranomaisten harkintaa. Näistä syistä on tarkoituksenmukaista jättää nämä palvelut valvonnan perusmaksuvelvollisuuden ulkopuolelle.

Ilmoitusvelvollisia toimintoja olisivat solariumpalvelut sekä palvelut, joissa käytetään ihoa rikkovia menetelmiä. Lisäksi ilmoitusvelvollisia olisivat erillisessä toimipaikassa annettavat kauneudenhoitopalvelut, joihin liittyy terveydensuojelullisista valvontatarvetta esimerkiksi suuren infektioriskin vuoksi. Infektioriskin aiheuttajana voivat olla kontaminoituneet toimenpidevälineet, epähygieeniset työtavat tai toimenpidetilat. Ilmoitusvelvollisuuden määrittelyyn liittyy valvontayksikön harkintaa. Muita kuin ilmoitusvelvollisia kauneudenhoitoalan palveluja valvottaisiin puolestaan mahdollisten terveyshaittaepäilyjen perusteella.

Säteilylain (859/2018) 15 §:n 3 momentin mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen huolehtii solariumien valvonnasta. Ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on saada terveydensuojeluviranomaisten tietoon ne toiminnanharjoittajat, jotka tarjoavat solariumpalveluja. Solariumpalveluun liittyy ultraviolettisäteilyyn liittyvän riskin lisäksi myös hygieniaan liittyvää valvontatarvetta.

Ilmoitusvelvollisia ihoa rikkovia toimenpiteitä olisivat esimerkiksi, tatuointipalvelu, ei lääketieteellinen kehon muokkaus (esimerkiksi kosmeettinen amputaatio, kielen halkaisu, implantit) ja lävistykset (lukuun ottamatta kultasepäniikkeiden ja vastaavien ampumalla korviin tehtävät korvien rei'itykset), verikuppaus, akupunktio ja viiltoihin sekä pistoksiin perustuvat hoidot. Ihoa rikkovaksi menetelmäksi ei katsottaisi esimerkiksi amerikkalaista parranajoa tai turkkilaista korvakarvojen polttamista, koska näissä palveluissa ei ole tarkoituksena rikkoa ihoa.

Ilmoitusvelvollisia kauneushoitoloita olisivat erillisessä toimitilassa annettavat kosmetologien, manikyyrien, pedikyyrien sekä muiden antamat kauneudenhoitopalvelut, kuten esimerkiksi kasvohoito sekä käsien ja jalkojen hoito. Ne kauneudenhoitopalvelut, jotka eivät tapahdu erillisessä liiketilassa eivät olisi ilmoitusvelvollista toimintaa, mutta näitä valvottaisiin tarvittaessa terveyshaittaepäilyjen perusteella.

Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle jäisivät tavanomaiset parturi- ja kampaamopalveluina annettavat hiustenleikkaus, värjäys ja parranajopalvelut, koska näissä palveluissa ei ole tarkoitus rikkoa ihoa, eikä toimenpiteisiin katsota liittyvän erityistä hygienia- ja terveysriskiä. Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle rajattaisiin myös hierontapalvelut ja vastaavat ihon alapuolisiin kudoksiin vaikuttavat hoidot. Tällöin hieronnan lisäksi esimerkiksi kuivakuppaus ja sähköimpulsihoitot jäisivät ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle.

Kohdan 6 sanamuotoa täsmennettäisiin liitteessä siten, että sillä tarkoitettaisiin muita kuin 1–5 kohdassa tarkoitettuja toimintoja. Ilmoitusvelvollisuus perustuisi terveydensuojeluviranomaisen omaan harkintaan. Ilmoitusvelvollisuutta harkittaessa tulisi suhteuttaa ilmoituksen tarve 1–5 kohdan mukaiseen ilmoitusvelvollisuuteen. Koska kyseisen 6-kohdan mukainen ilmoitusvelvollisuus perustuisi viranomaisen omaan harkintaan, ei näiltä toiminnoilta perittäisi veroluontoista valvonnan perusmaksua.

Ilmoitusvelvollisia tai luvanvaraisia ja valvonnan perusmaksuvelvollisia talousvettä toimittavia laitoksia olisivat lain 18 §:n nojalla luvanvaraiset ja lain 18 a §:n nojalla ilmoitusvelvolliset talousvettä toimittavat laitokset. Valvonnan perusmaksua ei kuitenkaan perittäisi pieniltä talousvettä toimittavilta laitoksilta, joiden toimittaman veden määrä on vähemmän kuin 10 kuutiometriä (m³) vuorokaudessa ja alle 50 henkilön tarpeisiin. Pienen käyttäjämäärän ja vähäisten riskien vuoksi tällaisten laitosten valvonnan tarve on vähäinen. Ihmisten käyttöön tarkoitettua veden laadusta annettua neuvoston direktiiviä 98/83/EY eli ns. juomavesidirektiiviä, ei sovelleta tällaisiin laitoksiin. Näistä säädetään kansallisesti pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetulla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (401/2001). Lain 18 a §:n mukainen yhteisessä käytössä oleva vedenottamo tai vesisäiliö olisi ilmoitusvelvollinen, kun vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla vähintään 50 henkilön tarpeisiin tai vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa. Tältä ei kuitenkaan perittäisi valvonnan perusmaksua.

8 Toimeenpano ja seuranta

Sosiaali- ja terveysministeriö seuraa ehdotetun sääntelyn toteutumista yhteistyössä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston sekä aluehallintovirastojen kanssa. Suomen Kuntaliitto ry voi avustaa mainittuja viranomaisia lain toimeenpanon seurannassa.

Sosiaali- ja terveysministeriö seuraa terveydensuojeluvälön perusmaksujen maksukertymän kehitystä ja maa- ja metsätalousministeriö osaltaan elintarvikevalvonnan perusmaksujen maksukertymän kehitystä. Kuntien on tarkoitus aloittaa näiden maksujen kerääminen 1.1.2022 lukien. Mainitut ministeriöt voivat tehdä yhteistyötä omien sektoreidensa seurannan osalta ja vertailla järjestelmän toimivuutta keskenään.

9 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2022 samaan aikaan, kun elintarvikelain perusmaksuja koskevia säännöksiä aletaan soveltaa.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Elinkeinovapaus

Suomen perustuslain (731/1999) 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista erityisin perustein (PeVL 19/2002 vp). Rekisteröitymis- ja ilmoitusvelvollisuuden säätämistä on pidetty asiallisesti luvanvaraisuuteen rinnastettavana sääntelynä (PeVL 56/2002 vp). Valvonnan järjestämiseksi on välttämätöntä, että valvontaviranomainen saa tiedon valvottavien toiminnanharjoittajien olemassaolosta ja sijainnista sekä toiminnan laadusta. Ilmoitusmenettelyn ulkopuolelle jäisi pienimuotoinen ja vä-

häinen toiminta. Vuosimaksuja koskevan sääntelyn tavoitteena on myös tehokkaan terveydensuojeluvalvonnan varmistaminen. Mainittuja syitä rajoittaa elinkeinotoimintaa voidaan pitää perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänä tärkeinä yhteiskunnallisina intresseinä.

Väestön terveyden edistäminen

Perustuslain 20 §:n mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ja turvalliseen ympäristöön. Terveydensuojelulain vaatimus ilmoitusvelvollisuudesta osataan tukea perustuslain 20 §:ssä tarkoitettujen perusoikeuksien turvaamista. Näiden perusoikeuksien turvaamiseksi on perusteltua kontrolloida niiden huoneistojen tai tilojen, joissa harjoitetaan terveydensuojelulaissa tarkoitettua toimintaa, hygienian tasoa.

Oikeusturva

Perustuslain 21 §:ssä säädetään oikeusturvasta. Jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Esityksen 56 §:ssä säädetään muutoksenhausta lain nojalla tehtäviin päätöksiin. Edellä todetun perusteella voidaan oikeusturvavaatimusten katsoa toteutuvan.

Valvonnan perusmaksut

Kunnan verotusoikeudesta säädetään perustuslain 121 §:n 3 momentissa. Säännöksen mukaan verovelvollisuuden ja veron määräytymisen perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta säädetään lailla.

Kunnallisista maksuista ei ole säännöksiä perustuslaissa. Perustuslain säätäjä on siten jättänyt avoimeksi kysymyksen, ovatko valtion maksuja koskevat perustuslain 81 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lakitasoisen sääntelyn vaatimukset merkityksellisiä myös kunnallisten maksujen kannalta. Kunnallisia maksuja koskevan toimivallan jakautumisessa on otettava huomioon, paitsi maksuvelvollisten oikeusturva, myös kunnille perustuslain 121 §:ssä taattu itsehallinto. Julkisoikeudellinen kunnallinen maksu voi perustua lain säännöksiin kuntien lakisääteisistä palveluista, mutta niiden maksettavaksi määrittäminen on pidetty mahdollisena myös suoraan kunnallisen itsehallinnon perusteella (vrt. kuntalain 13 §:n 2 momentti). Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, että lakisääteisten maksujen ohella kunnat voivat lakisääteisissäkin tehtävissä päättää itsehallintonsa nojalla myös muista maksuista (PevL 53/2002 vp ja 12/2005 vp).

Vaikka perustuslain 81 §:n säännökset eivät välittömästi koskekaan kuntia, kunnallisten maksujen on perustuslakivaliokunnan käytännössä katsottu eroavan kunnallisista veroista saman taapaisten kriteereiden nojalla, joilla valtiollisten verojen ja maksujen välinen raja on vedetty. Maksut ovat vastikkeita saadusta palvelusta tai suoritteesta. Valtion maksuilta edellytetään kustannusvastaavuutta. Perustuslakivaliokunta ei ole edellyttänyt kunnalliselta maksulta ehdotonta kustannusvastaavuutta. Se on kuitenkin katsonut, että mitä suuremmaksi maksu muodostuu palvelujen tuottamisen kustannuksiin verrattuna, sitä lähempänä on suorituksen pitäminen verona. Laista tulee ilmetä, millaisista virkatoimista, palveluista tai tavaroista maksuja voidaan periä ja minkälaiset suoritteet ovat kokonaan maksuttomia. Lisäksi perustuslakivaliokunta on katsonut, että kun arvioidaan, mistä kunnallisia maksuja koskevasta seikoista tulee ja voidaan säätää lailla, on kiinnitettävä huomiota maksuvelvollisen kunnalta saaman vastasuoritteen luonteeseen. Täl-

HE 140/2021 vp

löin merkityksellistä on muun muassa, liittyykö suoritteen tuottaminen kunnan pakollisen, lakisääteisen tehtävän täyttämiseen vai onko kyse vapaaehtoisesta tehtävästä. (PeVL 53/2002 vp, 12/2005 vp ja 11/2014 vp)

Terveydensuojelulain mukaisesta suunnitelmallisesta valvonnasta vuotuisesti perittävä valvonnan perusmaksu olisi luonteeltaan vero ja se olisi toiminnanharjoittajille 150 euroa. Terveydensuojeluvalvonnassa vuosittaiseen perusmaksuun sisältyviä valvontatoimenpiteitä olisivat esimerkiksi valvontakohteiden toiminnanharjoittajille tarjottava koulutus ja annettu ohjeistus sekä talousveden, uimaveden ja allasveden valvontaan liittyvien valvontatutkimusohjelmien, seurantalenterien ja näytteenottosuunnitelmien laatiminen ja vesiepidemioiden selvittämiseen liittyvä työ. Terveydensuojeluvalvonnassa näytteenotto ei sisältyisi perusmaksuun, koska laboratoriot laskuttavat suoraan toiminnanharjoittajia otetuista näytteistä.

Vuosittain perittävän valvonnan perusmaksun lisäksi toiminnanharjoittajilta perittäisiin valvontatoimenpiteiden osalta suoriteperusteinen kunnan taksaan perustuva maksu. Terveydensuojeluvalvonnassa tarkastuskohteissa valvontaan käytettävä aika vaihtelee huomattavasti. Esim. vesilaitosten valvonnassa tarkastus saattaa kestää kuusi tuntia ja vastaavasti vähäriskiset toiminnot, joissa tarkastus tehdään kerran 4–5 vuodessa, voivat kestää alle kaksikin tuntia. Näistä yleistä itse tarkastuksista perittävistä kunnan taksan mukaisissa maksuissa on vaihtelevuutta.

Terveydensuojelulaisissa tarkoitettua perusmaksua ei perittäisi niistä pienimuotoisista toiminnoista, jotka on lueteltu lain liitteessä. Valvonnan perusmaksusta vapautettaisiin ne toiminnanharjoittajat, joille maksu olisi ilmeisen kohtuuton suhteessa toiminnasta syntyvään valvonta- ja ohjaustarpeeseen. Ilmoituksenvaraisia toimintoja voisivat myös olla esimerkiksi kerrostalon alakerrassa oleva työtila, josta voi aiheutua häiriötä asuinkerrokseen, esim. ravintola. Tämän tyyppisissä tilanteissa ilmoitusvelvollisuus perustuisi viranomaisen omaan harkintaan, ei niinkään toiminnan pienimuotoisuuteen. Lisäksi ehdotetun terveydensuojelulain liitteen nojalla perusmaksusta olisivat käytännössä vapautettuja esim. kauneushoitopalveluja tarjoavat yrittäjät, joiden nykyinen valvontatarve on noin kerran neljässä vuodessa.

Perusmaksusta vapauttaminen tiettyjen pienimuotoista toimintaa harjoittavien toiminnanharjoittajien suhteen on kohtuullistamisnäkökulmasta sopusuunnassa perustuslain 6 §:n mukaisen yhdenvertaisuussääntelyn kanssa. Perusmaksu on valtiosääntöoikeudellisesti vero, koska maksun suorittamista ei ole sidottu toiminnanharjoittajan toimipaikoissa tosiasiallisesti suoritettuihin valvontatoimiin. Perusmaksu on toiminnanharjoittajille uusi ja sen perusteena on kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontarakenteen selkeyttäminen sekä maksukertymien parantaminen. Tällä hetkellä valvontamaksuista saadut tulot kattavat kuntien terveydensuojelun valvontakustannuksista ainoastaan 10–15 %.

Hallituksen käsityksen mukaan ehdotukset ovat perustuslain mukaisia, ja lakiehdotus voidaan hallituksen käsityksen mukaan säätää tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan terveydensuojelulain (763/1994) 57 §, sellaisena kuin se on laeissa 720/2005 ja 285/2006,
muutetaan 13, 50, 50 a ja 56 §, sellaisina kuin ne ovat, 13 § laissa 942/2016, 50 § laeissa 129/2009, 553/2014, 1237/2014 ja 860/2018, 50 a § laissa 129/2009 ja 56 § laissa 1042/2015, sekä
lisätään lakiin uusi 50 b § sekä liite seuraavasti:

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle liitteessä lueteltujen toimipaikkojen tai toimintojen käyttöönotosta.

Lisäksi ilmoitus on tehtävä 1 momentissa tarkoitettun toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Toiminnan päättymisestä on ilmoitettava sähköisesti tai kirjallisesti kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava toiminnanharjoittajan vaihtumisesta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Ilmoituksessa on annettava toiminnanharjoittajaa ja toimintaa koskevat sekä toimintaan liittyvien terveyshaittojen arviointia varten tarpeelliset tiedot. Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

11 luku

Tutkimuslaboratoriot ja maksut

50 §

Valvonnan perusmaksu

Kunta perii vuosittain 150 euron suuruisen valvonnan perusmaksun liitteessä luetellun toimipaikan tai toiminnon toiminnanharjoittajalta.

Jos toiminnanharjoittajan yhdessä toimipaikassa harjoittama toiminta sisältää useita 1 momentissa tarkoitettuja toimintoja, valvonnan perusmaksu peritään vuosittain vain yhden kerran.

Valvonnan perusmaksu peritään kalenterivuoden alussa. Valvontakohteelta, jonka toiminnan aloittamisesta tehdään ilmoitus kesken kalenterivuoden, ei peritä valvonnan perusmaksua kyseiseltä kalenterivuodelta. Jos toiminnanharjoittaja tekee kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ilmoituksen toiminnan lopettamisesta, valvonnan perusmaksun periminen päättyy seuraavan kalenterivuoden alusta.

50 a §

Terveysuojeluvalvonnasta perittävät muut maksut

Kunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen maksun:

1) 13 ja 18 a §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten käsittelystä, 18 §:ssä tarkoitetun hyväksymistä koskevan hakemuksen käsittelystä sekä mainituissa pykälissä tarkoitettuihin toimintoihin kohdistuvista 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista ja asiakirjatarkastuksista; toiminnan keskeyttämistä ja päättymistä koskevien ilmoitusten käsittely on kuitenkin maksutonta;

2) 1 kohdassa tarkoitettuihin toimintoihin kohdistuvista mittauksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka liittyvät terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen;

3) 20 §:n mukaisen riskinarvioinnin hyväksymisestä sekä talousveden laadun valvonnasta ja tarkkailusta;

4) 29 §:n mukaisesta uimaveden laadun valvonnasta;

5) 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua tarkastuksesta ja todistuksen myöntämisestä;

6) säteilylain 173 §:ssä tarkoitettua solariumlaitteen tarkastuksesta.

Kunnalla on lisäksi oikeus periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) sellaisesta asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritettua tarkastuksesta, asiakirjatarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:ssä tarkoitettujen terveyshaittojen selvittämiseen tai niiden poistamisen varmistamiseen, kiinteistön omistajalta tai haltijalta taikka muulta, jonka vastuulla terveyshaitta 27 §:n nojalla on; viranomaisen ensimmäinen tarkastus asunnon terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton;

2) kaivon omistajalta talousvesitutkimuksista silloin, kun kysymys ei ole talousvettä toimittavasta laitoksesta;

3) ympäristönsuojelulain 17 luvun säännösten nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista;

4) ruumiiden kuljettamisesta tehdyssä sopimuksessa (SopS 13/1989) tarkoitettuihin ruumiin siirtoihin liittyvistä toimenpiteistä sekä 43 §:n nojalla annetun asetuksen mukaisesta valvontakäynnistä tai tarkastuksesta.

5) muusta kuin 1–4 kohdassa tarkoitettua tarkastuksesta ja asiakirjatarkastuksesta sekä mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen.

Kunnan tulee määrätä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut maksut siten, että niiden suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia. Kunnan teettäessä tutkimuksia tai selvityksiä ulkopuolisella asiantuntijalla tai laboratoriossa kustannukset peritään asiakkaalta enintään todellisten kustannusten mukaisina.

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säästöjen tai viraston ohjeiden valmisteluun.

Tämän lain mukaisten valtion suoritteiden maksullisuuden ja maksujen määrän perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

50 b §

Maksujen perintä ilman tuomiota tai päätöstä sekä viivästyskorko

Tässä laissa tarkoitettut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

HE 140/2021 vp

Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, viivästyneelle määrälle saadaan periä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan toimenpiteen suorittamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Jos maksu palautetaan maksuunpanon oikaisun tai muutoksenhaun johdosta, palautettavalle maksulle maksetaan veronkantolain (11/2018) 37 §:ssä säädetty hyvityskorko maksupäivästä takaisinmaksupäivään.

56 §

Muutoksenhaku

Laboratorion hyväksymistä koskevaan 49 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen, sertifioijan 49 d §:n 2 ja 4 momentin nojalla tekemään päätökseen sekä kunnan viranhaltijan päätökseen saa vaatia oikaisua. Sertifioijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään sosiaali- ja terveysministeriölle. Kunnan viranhaltijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja se on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Edellä 50 §:ssä tarkoitettuun valvonnan perusmaksuun saa vaatia oikaisua kunnalta, jos:

- 1) perusmaksu on peritty aiheuttomasti;
- 2) perusmaksu on maksuvelvollisen sitä aiheuttamatta jäänyt määräämättä.

Oikaisuvaatimus voidaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa asiassa tehdä kolmen vuoden kuluessa maksun määräämisestä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista, ja 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksu olisi pitänyt määrätä.

Oikaisuvaatimukseen sovelletaan, mitä hallintolain 7 a luvussa säädetään.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, sovelletaan myös muutoksenhaussa kunnallisen viranomaisen päätökseen. Muutoksenhaussa 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan, 51 §:n 3 momentissa tarkoitettuun terveydensuojelujärjestykseen ja 50 a §:n 3 momentissa tarkoitettuja taksoja koskeviin päätöksiin sovelletaan kuitenkin, mitä kuntalaissa (410/2015) säädetään.

Edellä 6 §:n 2 momentissa sekä 27, 51 ja 52 §:ssä tarkoitettu päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämisen- ja keskeyttämisen asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätöksen sovelletaan kuitenkin uhkasakkolakia (1113/1990).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Liite

VELVOLLISUUS ILMOITTA A TOIMIPAIKAN KÄYTTÖÖNOTOSTA TAI TOIMINNON ALOITTAMISESTA SEKÄ VELVOLLISUUS SUORITTA A VALVONNAN PERUSMAKSU

HE 140/2021 vp

Toimipaikka tai toiminto	Velvollisuus ilmoittaa toimipaikan käyttöön-otosta tai toiminnon aloittamisesta 13 §:n nojalla	Velvollisuus suorittaa valvonnan perusmaksu 50 §:n nojalla
1) majoitustoimintaan tarkoitettu tila		
Hotelli, hostelli (retkeilymaja, retkeilyhotelli, kesähotelli ja muut vastaavat), huoneistohotelli, motelli ja matkustajakoti	Kyllä	Kyllä
Lomakeskuksen ja leirintäalueen majoitushuoneisto	Kyllä	Kyllä
Majoituskasarmi	Kyllä	Kyllä
Majoittumiseen tarjottu kalustettu huoneisto, loma-asunto tai tila (aamiaismajoitus siihen tarkoitetuissa tiloissa sekä asuntola, yömaja, vastaanottokeskus sekä muut vastaavat)	Kyllä	Ei
2) yleisölle avoin kuntosali, liikuntatila, sauna, kylpylä, uimahalli, maauimala ja uimaranta		
Urheiluhalli tai jäähalli	Kyllä	Kyllä
Yleisölle avoin kuntosali tai liikuntatila, jossa on enemmän kuin yksi liikuntatila	Kyllä	Kyllä
Yleisölle avoin liikuntatila, jossa on korkeintaan yksi liikuntasali	Kyllä	Ei
Yleisölle avoin sauna (pääasiallinen käyttötarkoitus)	Kyllä	Kyllä
Kylpylä, uimahalli, maauimala sekä uimaveden laadun hallinnasta ja direktiivin 76/160/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/7/EY mukainen yleisölle avoin uimaranta.	Kyllä	Kyllä
Muu yleisölle avoin uimaranta	Kyllä	Ei
3) päiväkotiki ja lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämispaikka sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukiokoulutusta, korkeakoulutusta, taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos tai sen opetuksen järjestämispaikka		
Päiväkoti	Kyllä	Kyllä
Ryhmäperhepäiväkoti siihen varatussa tilassa	Kyllä	Ei
Lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvä toiminnan järjestämispaikka	Kyllä	Ei

HE 140/2021 vp

Esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta ja korkeakoulutusta järjestävä oppilaitos	Kyllä	Kyllä
Taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos	Kyllä	Ei
Opetuksen järjestämispaikka	Kyllä	Ei
4) jatkuvaa hoitoa antava sosiaalihuollon toimintayksikkö sekä vastaanottokeskus		
Tehostetun palveluasumisen yksikkö tai laitoshoidon antava sosiaalihuollon yksikkö	Kyllä	Kyllä
Lastensuojelulaitos	Kyllä	Kyllä
Ensi- ja turvakoti	Kyllä	Ei
5) solariumpalvelu, ihoa rikkova toiminta ja erityistä hygieniaa edellyttävä kauneushoitola		
Solariumpalvelu	Kyllä	Ei
Ihoa rikkova toiminta	Kyllä	Ei
Erytystä hygieniaa edellyttävä kauneushoitola	Kyllä	Ei
6) sellainen muu kuin 1–5 kohdassa tarkoitettu huoneisto ja laitos sekä sellaiset toiminnot, joista voi aiheutua niiden käyttäjämäärä tai luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.	Kyllä	Ei
Talousvettä toimittava laitos		
18 §:n mukainen talousvettä toimittava laitos	(Luvanvarainen 18 §:n nojalla)	Kyllä
18 a §:n mukainen talousvettä toimittava laitos, jonka toimittaman veden määrä on vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin.	Kyllä	Kyllä
18 a §:n mukainen talousvettä toimittava laitos, jonka toimittaman veden määrä on vähemmän kuin 10 kuutiometriä vuorokaudessa ja alle 50 henkilön tarpeisiin	Kyllä	Ei
Yhteisessä käytössä oleva vedenottamo tai vesisäiliö		
18 a §:n mukainen yhteisessä käytössä oleva vedenottamo tai vesisäiliö, kun vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla vähintään 50 henkilön tarpeisiin tai vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa	Kyllä	Ei

HE 140/2021 vp

Helsingissä 23.9.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan terveydensuojelulain (763/1994) 57 §, sellaisena kuin se on laeissa 720/2005 ja 285/2006,

muutetaan 13, 50, 50 a ja 56 §, sellaisina kuin ne ovat, 13 § laissa 942/2016, 50 § laeissa 129/2009, 553/2014, 1237/2014 ja 860/2018, 50 a § laissa 129/2009 ja 56 § laissa 1042/2015, sekä

lisätään lakiin uusi 50 b § sekä liite seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle:

1) majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta;

2) yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta;

3) päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämipaikan käyttöönotosta;

4) jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta;

5) solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta;

6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle *liitteessä lueteltujen toimipaikkojen tai toimintojen käyttöönotosta.*

Voimassa oleva laki

Vastaava ilmoitus on tehtävä myös 1 momentissa *mainitun* toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava toiminnanharjoittajan vaihtumisesta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Ilmoituksessa on annettava toiminnanharjoittajaa ja toimintaa koskevat sekä toimintaan liittyvien terveyshaittojen arviointia varten tarpeelliset tiedot. Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

11 luku

Tutkimuslaboratoriot ja maksut

50 §

Maksut

Tämän lain mukaisten valtion suoritteiden maksullisuuden osalta noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään. Kunnan tulee määritellä suoritteistaan perimät maksut siten, että ne vastaavat enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Kunnan teettäessä tutkimuksia tai selvityksiä ulkopuolisella asiantuntijalla tai laboratoriossa kustannukset peritään asiakkaalta enintään todellisten kustannusten mukaisina.

Kunnan on perittävä toiminnanharjoittajalta tämän lain mukaisista käsittelemistään ilmoituksista ja hakemuksista, 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotosta ja tutkimuksista sekä mainitun pykälän nojalla myöntämistään todistuksista hyväksymänsä taksan mukainen maksu.

Toiminnanharjoittajalta on lisäksi perittävä maksu valvontatoimenpiteistä, jotka liittyvät:

1) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuk-

Ehdotus

Lisäksi ilmoitus on tehtävä 1 momentissa *tarkoitettun* toiminnan olennaisesta muuttamisesta. *Toiminnan päättymisestä on ilmoitettava sähköisesti tai kirjallisesti kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.* Uuden toiminnanharjoittajan on ilmoitettava toiminnanharjoittajan vaihtumisesta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Ilmoituksessa on annettava toiminnanharjoittajaa ja toimintaa koskevat sekä toimintaan liittyvien terveyshaittojen arviointia varten tarpeelliset tiedot. Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

11 luku

Tutkimuslaboratoriot ja maksut

50 §

Valvonnan perusmaksu

Kunta perii vuosittain 150 euron suuruisen valvonnan perusmaksun liitteessä luetellun toimipaikan tai toiminnon toiminnanharjoittajalta.

Jos toiminnanharjoittajan yhdessä toimipaikassa harjoittama toiminta sisältää useita 1 momentissa tarkoitettuja toimintoja, valvonnan perusmaksu peritään vuosittain vain yhden kerran.

Valvonnan perusmaksu peritään kalenterivuoden alussa. Valvontakohteelta, jonka toiminnan aloittamisesta tehdään ilmoitus kesken kalenterivuoden, ei peritä valvonnan perusmaksua kyseiseltä kalenterivuodelta. Jos

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sen perusteella annettujen määräysten valvontaan, jos määräysten antaminen perustuu tämän lain säännösten noudattamatta jättämiseen;

2) 13 §:n nojalla tehtyjen ilmoitusten perusteella annettujen määräysten valvontaan;

3) 18 §:n nojalla tehdyn hakemuksen perusteella annettujen määräysten valvontaan sekä 20 §:n mukaiseen talousveden laadun valvontaan ja tarkkailuun;

4) 29 §:n mukaiseen uimaveden säännölliseen valvontaan;

5) säteilylain 173 §:ssä tarkoitettuun solariumlaitteen tarkastukseen.

Kunnalla on lisäksi oikeus periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) kiinteistön omistajalta tai haltijalta taikka muulta, jonka vastuulla terveyshaitta 27 §:n nojalla on, asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritetusta tarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen; viranomaisen ensimmäinen tarkastus terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton;

2) kaivon omistajalta talousvesitutkimuksista silloin, kun kysymys ei ole 16 §:n 4 momentissa tarkoitettusta talousvettä toimittavasta laitoksesta;

3) ympäristönsuojelulain 17 luvussa tarkoitettun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista.

Maksut saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät viraston ohjeiden valmisteluun.

toiminnanharjoittaja tekee kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ilmoituksen toiminnan lopettamisesta, valvonnan perusmaksun periminen päättyy seuraavan kalenterivuoden alusta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

50 a §

50 a §

Viivästyskorko

***Terveydensuojeluvalvonnasta perittävät
muut maksut***

Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan viivästyneelle määrälle periä vuotuista viivästyskorkoa enintään korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Kunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen maksun:

1) 13 ja 18 a §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten käsittelystä, 18 §:ssä tarkoitetun hyväksymistä koskevan hakemuksen käsittelystä sekä mainituissa pykälissä tarkoitettuihin toimintoihin kohdistuvista 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista ja asiakirjatarkastuksista, mittauksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä; toiminnan keskeyttämisestä ja päättymistä koskevien ilmoitusten käsittely on kuitenkin maksutonta;

2) 1 kohdassa tarkoitettuihin toimintoihin kohdistuvista mittauksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka liittyvät terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen;

3) 20 §:n mukaisen riskinarvioinnin hyväksymisestä sekä talousveden laadun valvonnasta ja tarkkailusta;

4) 29 §:n mukaisesta uimaveden laadun valvonnasta;

5) 6 §:n 4 momentissa tarkoitettua tarkastuksesta ja todistuksen myöntämisestä;

6) säteilylain 173 §:ssä tarkoitettua solariumlaitteen tarkastuksesta.

Kunnalla on lisäksi oikeus periä hyväksymänsä taksan mukainen maksu:

1) sellaisesta asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritettua tarkastuksesta, asiakirjatarkastuksesta, mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:ssä tarkoitettujen terveyshaittojen selvittämiseen tai niiden poistamisen varmistamiseen, kiinteistön omistajalta tai haltijalta taikka muulta, jonka vastuulla terveyshaitta 27 §:n nojalla on; viranomaisen ensimmäinen tarkastus asunnon terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton;

2) kaivon omistajalta talousvesitutkimuksista silloin, kun kysymys ei ole talousvettä toimittavasta laitoksesta;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3) ympäristönsuojelulain 17 luvun säännösten nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista;

4) ruumiiden kuljettamisesta tehdyssä sopimuksessa (SopS 13/1989) tarkoitettuihin ruumiin siirtoihin liittyvistä toimenpiteistä sekä 43 §:n nojalla annetun asetuksen mukaisesta valvontakäynnistä tai tarkastuksesta.

5) muusta kuin 1–4 kohdassa tarkoitettua tarkastuksesta ja asiakirjatarkastuksesta sekä mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen.

Kunnan tulee määrätä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut maksut siten, että niiden suuruus vastaa enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia. Kunnan teettäessä tutkimuksia tai selvityksiä ulkopuolisella asiantuntijalla tai laboratoriossa kustannukset peritään asiakkaalta enintään todellisten kustannusten mukaisina.

Valtio korvaa kunnille aiheutuneet kustannukset sellaisista Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston kuntien toimeenpantavaksi ohjaamista tarkastuksista, näytteenotoista, tutkimuksista ja selvityksistä, jotka tässä laissa säädetään viraston tehtäviksi tai jotka liittyvät säädösten tai viraston ohjeiden valmisteluun.

Tämän lain mukaisten valtion suoritteiden maksullisuuden ja maksujen määrän perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

50 b §

Maksujen perintä ilman tuomiota tai päätöstä sekä viivästyskorko

Tässä laissa tarkoitetut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, viivästyneelle määrälle saadaan periä vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Eräpäivä voi olla

Voimassa oleva laki

Ehdotus

aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan toimenpiteen suorittamisesta. Viivästyskoron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.

Jos maksu palautetaan maksuunpanon oikaisun tai muutoksenhaun johdosta, palautettavalle maksulle maksetaan veronkantolain (11/2018) 37 §:ssä säädetty hyvityskorko maksupäivästä takaisinmaksupäivään.

56 §

56 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku

Laboratorion hyväksymistä koskevaan 49 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen, sertifioijan 49 d §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä kunnan viranhaltijan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaisissa säädetään. Sertifioijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään sosiaali- ja terveysministeriölle. Kunnan viranhaltijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja se on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 49 b §:ssä tarkoitettussa laboratorion hyväksymisen peruuttamista tai toiminnan keskeyttämistä koskevassa asiassa, 49 c §:ssä tarkoitettussa sertifioijan nimeämisen peruuttamista koskevassa asiassa, 49 d §:ssä tarkoitettussa ulkopuolisen asiantuntijan pätevyyttä koskevan merkinnän poistamispäätöstä koskevassa asiassa sekä 15, 27 ja 51–53 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta ja määräystä koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäytölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Laboratorion hyväksymistä koskevaan 49 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen, sertifioijan 49 d §:n 2 ja 4 momentin nojalla tekemään päätökseen sekä kunnan viranhaltijan päätökseen saa vaatia oikaisua. Sertifioijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään sosiaali- ja terveysministeriölle. Kunnan viranhaltijan päätöksestä oikaisuvaatimus tehdään kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja se on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Edellä 50 §:ssä tarkoitettuun valvonnan perusmaksuun saa vaatia oikaisua kunnalta, jos:

- 1) perusmaksu on peritty aiheettomasti;
- 2) perusmaksu on maksuvelvollisen sitä aiheuttamatta jäänyt määräämättä.

Oikaisuvaatimus voidaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa asiassa tehdä kolmen vuoden kuluessa maksun määräämisestä seuraavan kalenterivuoden alusta, kuitenkin viimeistään 60 päivän kuluttua päätöksen tiedoksisaannista, ja 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa vuoden kuluessa sitä seuraavan kalenterivuoden alusta, jolloin maksu olisi pitänyt määrätä.

Voimassa oleva laki

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen.

Muutosta 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua valvontasuunnitelmaa sekä 51 §:n 3 momentissa tarkoitettua terveydensuojelujärjestystä ja 50 §:n 2 momentissa tarkoitettua taksoa koskevaan päätökseen saa hakea siten kuin kuntalaissa (410/2015) säädetään.

57 §

Täytäntöönpano

Tämän lain 51 §:n 2 momentin nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Sellaisesta yksinomaan täytäntöönpanoa koskevasta hallinto-oikeuden päätöksestä, jolla muutoksenhaun alaisen päätöksen täytäntöönpano on kielletty tai keskeytetty, saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain pääasian yhteydessä.

Tämän lain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua valvontasuunnitelmaa koskeva päätös on muutoksenhausta huolimatta täytäntöönpanokelpoinen, ellei valitusviranomainen toisin päätä.

Ehdotus

Oikaisuvaatimukseen sovelletaan, mitä hallintolain 7 a luvussa säädetään.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, sovelletaan myös muutoksenhaussa kunnallisen viranomaisen päätökseen.

Muutoksenhaussa 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan, 51 §:n 3 momentissa tarkoitettuun terveydensuojelujärjestykseen ja 50 a §:n 3 momentissa tarkoitettuja taksoja koskeviin päätöksiin sovelletaan kuitenkin, mitä kuntalaissa (410/2015) säädetään.

Edellä 6 §:n 2 momentissa sekä 27, 51 ja 52 §:ssä tarkoitettu päätös voidaan kuitenkin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhaussa uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista sekä teettämistä ja keskeyttämisen asettamista ja täytäntöönpantavaksi määräämistä koskevaan päätöksen sovelletaan kuitenkin uhkasakkolakia (1113/1990).

(kumotaan)

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . .